TUNTURILATU 50

LAPINKÄVIJÄN LEHTI ✪ JULKAISIJA TUNTURILATU RY

19 TUNTURILATU RY N:o

415/ /008 0009490000 MMM
LAAKSO SIRKKA MMM
STURENKATU 9A2
00510 HELSINKI 51 MMM

Puheenjohtajan tähdenvälit

Juhlavuotemme on jatkunut aidoissa tunturilatulaisille sopivissa olosuhteissa. Monen rospuuttotalven jälkeen lumipeite kattoi maan täällä etelässäkin niin, että hiihtokelejä riitti pitkälle huhtikuuhun ja Lapissa päässee vaeltelemaan vielä toukokuunkin puolella. Meillä on käytettävissämme lukuisia liikuntamuotoja, joilla voimme ylläpitää kuntoamme ja nauttia luonnosta kaikkina vuodenaikoina.

Hiihtokauden jälkeen avautuvat mahdollisuudet patikka-melonta- ja pyöräretkien tekoon. Kaikkia näitä liikuntamuotoja on sisällytetty juhlavuotemme ohjelmiin, joista on tarkempaa tietoa toisaalla tässä lehdessä. Alkuvuoden tapahtumat kokosivat runsaasti väkeä yhteen ja toivon saman suuntauksen jatkuvan.

☆

Helmikuun alussa vietimme talvipäiviä Kisakallion urheiluopistolla Lohjan kunnassa kavtsilaisten toimiessa isäntinä. Talvi oli parhaimmillaan ja ehkäpä kylmimmilläänkin, kun monet osanottajat pystyttivät telttansa ulos avaten leirintäkautensa melko hyisissä oloissa lämpötilan laskiessa alle kahdenkymmenen asteen.

Tunturilatulaisia oli saapunut runsaasti paikalle aloittamaan juhlavuotemme tapahtumaketjua. Kavtsilaiset olivat valmistelleet mielenkiintoisen vaelluskilpailun ja luontopolun talviseen maastoon. Myöskin iltaohjelma vaikuttavine esitelmineen herätti mielenkiintoa vuoristokiipeilyä kohtaan.

Opiston tiloissa pienten "porisevien" ryhmien ilmeet kertoivat ihmisten viihtyvän tuttujensa seurassa.

Lämpimät kiitokseni teille kavtsilaiset onnistuneista talvipäivistä.

☆

Maaliskuussa hiihdetty Pirkan Hiihto oli saanut lukuisia tunturilatulaisia liikkeelle tähän varsin vaativaan voimainkoetukseen. Tällaiset tempaukset ilman kilpailun makua ovat hyvä keino testata kuntoaan ja valmistautuminen hiihtoretkeen antaa hyvän "tekosyyn" lähteä ulos puhtaan liikunnan pariin. Myöskin kolbmalaisten pitämä huoltoasema on saanut monet tuntemaan laturetken omalta, koska määrävuosikakkuja on asemalla riittänyt. Laturetkeen osallistuvan omankin joukon huolto ja hengen ylläpito on arvokasta työtä terveellisen liikunnan hyväksi. Tämän historiallisen hiihdon kytkeminen juhlavuotemme tapahtumiin oli hyvä idea palauttamaan mieliimme edelläkävijäimme uraa uurtavaa työtä.

Parhaimmat kiitokseni teille kolbmalaiset osuudestanne Pirkan Hiihdon järjestelyihin juhlavuoden tapahtumanamme.

☆

Meitä tunturilatulaisia kokoontui yli 70 henkeä Muotkan Ruoktulle 19. huhtikuuta. Siellä oli iloista väkeä, kota ja kahvia sekä leppoisa isäntämme, joka jutustelujensa lomassa joikasikin meille.

Tunturilatulaisten retkiporukoiden latuja ja ahkiouria näkyi maastossa jo hyvän matkaa ennen majapaikkaamme ja tapasimmepa Kiellajoen – Stuorraäytsin lähellä kolbmalaisten retkiporukan, joka tietämättään oli suojannut hirvenvasaa karhun mielenkiinnolta, eli he pitivät taukoa vasan jälkiä seuraavan karhun edessä.

Oli mieltä lämmittävää todeta useiden retkiporukoiden saapuvan kohtaamispaikallemme eri suunnista, osa taas oli vaeltanut muualla ja tullut sen jälkeen tilaisuuteemme ja jokunen retkiporukka tuli tapaamiseen aloittaen seuraavana aamuna vaelluksensa.

Tilaisuudessamme oli myös Muotkan Ruoktulla hiihtoviikkoaan viettäviä tunturilatulaisia. Isäntämme oli varustanut suuren kodan pöydin ja keskellä ollut elävä tuli juhlisti yhdessäoloamme. Illan lämmittävin vaihe oli nähdä kota täynnä tunturilatulaisia, jotka olivat tulleet tähän kestoltaan lyhyeen, mutta miellyttävätunnelmaiseen tilaisuuteen.

Maininnan arvoinen asia on myös se, että hiihtoviikkoaan viettävät pari muuta henkilöä osallistuivat yhdessäoloomme "palvelutehtävissä" toimien. Oli miellyttävää todeta reippaan joukkomme kiinnittäneen myös muiden huomion.

Sydämelliset kiitokseni teille kaikille, tilaisuuden järjestäjät ja osanottajat.

☆

Vuoden alussa voimaan tullut maastoliikennelaki koskee myös metsäautoteitä. Jos aikoo käyttää niitä, on syytä ottaa selvää kulkumahdollisuuksista maanomistajilta. Kulku saattaa olla estetty lukitulla puomilla, mutta sellainen saattaa olla ilmestynyt tien poikki ajoneuvon ollessa pitkällä erämaassa. Ilman muuta on selvää, että moottoriajoneuvolla ajoon yksityistiellä tarvitaan aina lupa. Valtion apujen karsiutuessa saatetaan näidenkin teiden käyttöä valvoa tarkemmin.

☆

Retkeilyjärjestönä meitä kiinnostavat edelleenkin muutospaineet jokamiehenoikeuksiin perustuvaan liikkumiseen luonnossa. On ilahduttavaa todeta järjestöjen suhtautuvan kielteisesti liikkumisen maksullisuuteen. On selvästi erotettava toisistaan todelliset perustellut palvelumaksut ja jollakin yleisnimikkeellä mahdollisesti perittävät maksut.

Jos tehdään jokamiehen oikeuksia supistavia säännöksiä, joiden noudattaminen vaatii valvontaa, on hyvin epätodennäköistä, että se voidaan järjestää täysin aukottomaksi. On vaikea verrata valvontakulujen ja siitä saadun hyödyn suhdetta.

☆

Hyvää liikunnallista kesää teille tunturilatulaiset ja tavataan yhteisissä tilaisuuksissamme

Kyösti Lamminjoki

Oi niitä aikoja... (ks. s. 8). Hiihtäjäryhmä Levin huipulla vuonna 1951. © Lasse Strang

TUNTURILATU RY

JOHTOKUNTA

Kyösti Lamminjoki, puheenjoht. Graniittitie 15 as 21, 00710 HELSINKI, p.k. 90-376 845

Tapani Paavola, varapj. Susiaisten 1996 organisointi, Kupittaank. 56, 20700 TURKU, p.k. 921-2517 982

Jorma Laine, retkitoimikunta, Lentävänniemenkatu 2 A 9, 33410 TAMPERE, p.k. 931-3462 960

Ritva Loimio, saamelaisasiaintoimikunta, Puistotori 6 as 16, 40100 JYVÄSKYLÄ, p.k. 941-615 282

Marja-Liisa Mäki, kerhoasiat, Torikatu 10 A 6, 13130 HÄMEENLINNA, p.k. 917-6759061

Antti Nikula, järjestötoimikunta, Isotalonkuja 10, 23100 MYNÄMÄKI, p.k. 921-4307028

Marjut Nummela, nuorisoasiat, Pinolaaksonkatu 10 G, 60320 SEINÄJOKI, p.k. 964-4238183, p.t. 964-419 8111

Esko Sepponen, retkitoimikunta, Sammalkuja 8, 76120 PIEKSÄMÄKI, p.k. 958-482 941

Veijo Taavitsainen, susivaliokunta, Suontaustankatu 13, 48720 KYMI, p.k. 952-812 49

TOIMIHENKILÖT

Antti Karlin, toimitussiht., Sundholmantie 194, 23500 UUSIKAUPUNKI, p.k. 922-841 4418

Marita Maula, sihteeri, Ylipalontie 1 D, 00670 HELSINKI, p.k. 90-743 246

Eila Vilen, jäsensiht. Forsbackant. 8, 01760 VANTAA, p.k. 90-897 237

Terttu Hokkanen, taloudenhoit., Keskussairaalantie 15 B 13, 40600 JYVÄSKYLÄ, p.k. 941-610406

Tunturiladun tilinnumero PSP 800015-135331

Tilintarkastajat: Vappu Hietala ja Lasse Strang

KIINTEISTÖT

Susikyrö Enontekiö / Susi-Talas Inari / Susi-Kiisa Utsjoki, Kärrikaltio, Inkoo (Kavtsin hallinnassa). Rakennuspäällikkö Seppo Björkengren, Kesäkatu 22, 76100 Pieksämäki, pk 958-420083

SUSIVALIOKUNTA

Pj. Väinö Martikainen, Atomikatu 5 A 3, 33720 Tampere, pk. 931-184148. Jäsenet: Marita Maula (siht.), Jorma Alapuranen, Olli Mettälä, Eila Mäntynen ja Veijo Taavitsainen.

TUNTURIKERHOT

OKTA (1) Kajaani
Pj. Raimo Pahkala, siht. Anja Mustonen, Erätie 20 as 15, 87200 Kajaani pk. 986-627946

KUOKTE (2) Hyvinkää-Riihimäki
Pj. Juhani Harju, siht. Maija-Leena Salmi, Viertolankatu 19, 05800 Hyvinkää, pk. 914-414 494.

KOLBMA (3) Tampere
Pj. Jorma Laine, siht. Lassi Lindell, Mustalahdenk. 13 C 42, 33210 Tampere, pk 931-2233 253.

NJEALLJE (4) Pieksämäki-Mikkeli-Varkaus
Pj. Kauko Olkkonen, siht. Ritva Kylliäinen, Koskik. 10, 50100 Mikkeli pk. 955-164976

VIHTTA (5) Vaasa
Pj. Marjut Nummela, siht. Kaija Marjapori, Keskuskatu 18, 65320 Vaasa, puh. 961-3153515

KUHTTA (6) Helsinki, Vartiokylä
Siht. Marja-Terttu Hakkarainen, Lappeentie 6 A 4, 00950 Helsinki

TSIETSA (7) Iisalmi
Pj. Raili Partanen, siht. Aune Kumpulainen, Honkakatu 3 74130 Iisalmi, pk 977-25 401

KAVTSI (8) Helsinki
Pj. Martti Eskelinen, siht. Päivi Seppälä, Konalantie 12 C 38, 00370 Helsinki pk. 90-551 922

OVTSI (9) Jyväskylä
Pj. Lauri Kuukkanen, siht. Aulikki Kuukkanen, Sarakuja 1, 41340 Laukaa pk. 941-831285.

LOGI (10) Turku
Pj. Pentti Lehtinen, siht. Irma Spelman, Sommarinvuorentie 6, 21240 Askainen, pk. 921-4312539.

ALPPAS (11) Hämeenlinna
Pj. Pentti Raivo, siht. Marja-Liisa Mäki, Torikatu 10 A 6, 13100 Hämeenlinna, pk 917-6759061.

KUMPE (12) Pohjois-Karjala
Pj. Reijo Pasanen, Talvipäiväntie 2 as. 21, 80140 Joensuu, pk 973-803 873, siht. Ensio Hiltunen, Mäkilehdonkatu 7, 75530 Nurmes p.k. 976-480 935.

KUOVZA (13) Kymenlaakso.
Pj. Anja Huhtala, siht. Sirkku Kanervio, Äijänk. 4 A 6, 48700 Kyminlinna, pk. 952-64950.

TUNTURIKERHOJEN TOIMINTAA

Kolbman kuulumisia

Mennyt talvi on kerrankin hellinyt hiihtokansaa koko Suomessa. Olen haikaillen katsellut kauniita säitä ikkunan väärältä puolelta. Iltaisin ja etenkin viikonloppuisin ihmiset ovat lähteneet joukoittain kuin sopulilaumat liikkumaan laduille ja järven jäille hiihtämään ja pilkkimään, toiset reippaalle kävelylenkille.

Kerhon parilla viikonlopun hiihtoretkellä on ollut runsaasti osanottajia. Helmikuun puolivälissä hiihtelimme piristävässä pakkaskelissä Teiskon Velaatasta Tampereelle. Kevään hiihtovaelluksien viimeistelyleiri pidettiin Pohjanlahdella. Kävimme ihmettelemässä mm. tyrnipensaita Ouran saaristossa. Sunnuntaina paluumatkalla täytyi jo etsiä suurempia aurinkovoidekertoimia repun pohjalta, kun aurinko mollotti siniseltä taivaalta vasten kasvoja koko päivän.

Kolbma oli jälleen mukana huoltamassa Pirkan hiihtäjiä. Reppuhiihdon päivänä pystytettiin tavallista näyttävämpi lapinleiri Tunturiladun juhlavuoden kunniaksi. Perinteisten kakkujen ja muiden antimien lisäksi kodassa oli ohjelmaa; Hämeenkankaan susien vihkiäiset noettuine nenineen.

Kaikille kevät ei ole ollut yhtä suosiollinen. Pöllöjen bongausretkestä jouduttiin luopumaan pöllöjen vähyyden ja vaiteliaisuuden vuoksi. Keväämmällä tiiraillaan muuttolintuja uudemman kerran, toivottavasti paremmalla onnella.

Toukokuun lopussa rakennetaan leiri keskustorille. Tarkoituksena on esitellä Tunturiladun ja kerhon toimintaa kaupunkilaisille. Pystyssä on tietysti kota ja tulet, sekä muuta rekvisiittaa.

Kohta onkin kesä, hyttyset ja muut kesään kuuluvat riemut.

runoili **Hanna**

Njealljen kuulumisia

"Lapin elämykset on etsittävä pienistä asioista, nähtävä pienessä Lapin luonnon suuruus ja lumoavuus".

Näin sanoi huhtikuun kerhoiltamme vieras, ortopedi Saara Harviainen kirjansa Lapintikkuja, esipuheessa lukijoille.

Meillä on ilo saada "LuuSaara" vieraaksemme näyttämään diakuvia ja kertomaan Lapin luonnosta, ihmisistä ja elämästä neljän vuosikymmenen ajalta. Ajalta, jolloin vain harva etelän turisti Lappiin tiensä löysi.

Saaralla on taito kohdata Lapin ihminen aidosti omassa ympäristössään. Hienotunteisesti ja kunnioittavasti. Siksi hän onkin onnistunut luotaamaan syvälle lappilaisten elämään ja luontoon.

Päiväkirjojensa merkinnöistä hän on kirjoittanut kolme kirjaa, jotka kaikki ovat loppuunmyytyjä! LuuSaara on persoona, kuten kirjansakin. Harmi että hänen kirjansa ovat keräilykappaleita. Olisi suonut niiden leviävän suuremmankin joukon luettavaksi.

Viimeisimmässä kirjassaan, Pohjastunturit on aivan ihastuttava luku, Peikkotytöt. Ihastuttavasti hän kertoo saramättäitten, peikkotyttöjensä hiusmuodista eri vuodenaikoina. Ainakin Muotkatuntureilla minäkin olen näihin "tyttöihin" tutustunut.

Edelleen Saaraa lainatakseni: "Meitä on monta kulkijaa ja jokaisella taitaa olla juuri se oma oikea Lappinsa, jonka viehätystä ei, kukaan koskaan pysty toiselle täysin selittämään". Voiko sen paremmin sanoa...

Samana iltana Jyväskylän Ovtsilaiset yllättivät meidät vierailullaan Tertun, Lahjan ja kumppaneitten voimin. Kiitos käynnistä.

Kunnon, vanhanajan talvi on takanapäin ja kevät jo kurkistelee. Seuraava koitos ainakin meillä Mikkelin kerholaisilla on osallistuminen Suomen Ladun leiripäivien valmisteluun, jotka pidetään kesäkuun lopulla Mikkelissä. Tapahtumapaikka on ravirata ja vierellä oleva Kalevankangas. Paikka on yksi Mikkelin kauneimpia, melkein keskellä kaupunkia ja kuitenkin lähellä luontoa. Tervetuloa myös tunturilatulaiset, joille on varattu oma teltta-alue edellisvuosien tapaan. Kesäinen Mikkeli antaa puitteet nautittavaan kokemukseen ja yhdessäoloon toistemme seurassa.

Tulethan Sinäkin?

Eila

Kavtsin kuulumiset

Tunturiladun 50-vuotisjuhlavuosi alkoi talvipäivillä Lohjan Kisakalliossa. Olosuhteet olivat talviset ja muutenkin juhlaamme sopivat. Suuri kysymys oli se, josko ne olivat todella savolaiset, kun aloittivat talvipäivien historian kutsumalla pääkaupunkiseudun tunturilatulaiset hiihtokouluun. Joku uskalsi tätä epäillä, mutta nyt siihen on saatu lopullinen vahvistus. Savolaiset ovat nimittäin niin tälle kansumukselleen vihkiytyneitä, että sittemmin ovat jatkaneet tätä opetustyötään oikein paikan päälle lähetettävien "kotiopettajattarien" muodossa.

Meillä tunturilatulaisilla oli ilo saada nauttia hyvästä talvesta. Lunta oli riittävästi hiihtoa ja talviretkeilyä varten koko maassa. Kavtsilaiset osallistuivat runsain joukoin mm. jäähiihtoon, jonka Antti veti pitkästä aikaa aivan Helsingin porteille. Reipas hiihto Sipoon saaristossa ja yöpyminen Kaunissaaressa jäävät varmasti historian kirjoihin positiivisena, vaikkakin fyysisesti rankkana tapahtumana.

Kavtsilaisia oli talven vaelluksilla tavanomaisesti eli runsaasti. Toinen Kavtsin "virallisista" retkikunnista kamppaili auringon ja pehmeän, upottavan lumen ja toinen kovan tuulen, jopa myrskyn kourissa. Näin on Lappi erilainen eri päivinä ja eri paikoissa. Näin pitää ollakin, sillä luonto on sellainen. Kaikki saivat kokea Lapin taikaa ryhmässä ja kukin tykönänsä itsekseen. Lappi avautuu sille, joka hiljentyy sen sanomaa kuulemaan ja kokemaan.

Kevät on tuonut avoimet vedet ja runsaiden lumimassojen sulaessa vedet puroissa ja joissa nousevat korkealle. Hyvä näin, sillä kanoottiretket lähivesille ovat nyt vuorossa. Kavtsin melontaretket alkoivat koskenlaskulla ja jatkuvat meri- ja järviretkien muodossa. Odottelemme kesän huipentumaa tältä osin eli Inarinjärven melontavaellusta.

Tunturiladun kevätkokouksen aikaan suuntasi osa kavtsilaisista polkunsa pitkälle marssille. Pitkä marssi kuljettiin tällä kertaa seitsemän veljeksen jalanjäljillä. Tunturiladun juhlavuotta juhlistamme keskuspuistossa järjestettävällä Kavtsin esittäytymistilaisuudella Äitienpäivänä

Hyvää retkikesää kaikille!

Martti

Login kuulumisia

Tunturiladun juhlavuoden alkuosa on täällä Login kulmilla sujunut rutiininomaisen puuhakkaasti. On taas kävelty kaupungin liepeillä niin hämärissä kuin kuutamossakin. Ulkoiltu Koerasaaressa patikoiden ja korpia hiihtäen. Temmelletty talvisella meren jäällä Askaisissa. Tehty Huovinretki. Osallistuttu TL:n talvipäiville Lohjalla. Vaellettu Inarinjärven ja Muotkan alueilla sekä oleiltu hiihtoviikko Susi-Kiisalla.

Tietysti siinä lomassa on iltaa istuttu kuvia katsellen, omia synttäreitämme ja Pentin-päiviä juhlien ja yhteislauluja laulellen. Myös kevätkokous tuli pidetyksi siinä lomassa. On myös vierailtu Partiovarusteessa ja kehitelty suunnistus- ym taitojamme. Taisi siinä vielä jotain unohtuakin !

Nyt valmistaudumme kevätkauden päätökseksi sukeltautumaan Pyhäjärven salaisuuksiin HELAHOITOA PYÖRÄILYN yhteydessä, joka on hoitamamme osa Tunturiladun 50-vuotisjuhlatapatumia. Toisten pyöräillessä pääsevät lintuihmiset jokakeväiselle retkelleen Kustavin saaristomaisemiin. Tietysti osallistumme myös Tunturiladun kevätkokoukseen ja käymme kesäpäivillä Keski-Suomessa.

Kesäkauden otamme hieman rennommin. Tosin pidämme vielä kesäkuussa siivoustalkoot ja suunnistusharjoituksen Koerasaaressa. Syyskauteen valmistaudumme totutulla innostuksella. Jatkamme suosiossa olevia tiistai-iltakävelyjä jo syyskuusta lähtien, pidämme laulu- ja tutustumisillanvieton, kuvaillan, syyskokouksen, adventti- ja joulutilaisuudet, retkeilemme Vampulaan, karpalosoille sekä tietysti Tunturiladun moniin hienoihin tilaisuuksiin oikein bussikuormin.

Näitä bussimatkoja voisin suositella reittimme varrella asuville tunturilatulaisille. Bussimme kulkevat halki Suomen totutulla varmuudella ja kohtuullisin hinnoin esim. syysvaelluksille ja Susiaisiin. Ottakaapa siis yhteyttä ! Jatketaan taas syksymmällä.

Näitä kirjoitteli juhlavuoden humut mielessä

UnnaPentti.

OVTSI

Ovtsi kutsuu

Talvi oli mahtava meillä Keski-Suomessa. Varsinkin kevättalvesta tuli todellinen hiihtäjän unelma. *Oli mahdollisuus suorastaan* herkutella hyvistä hiihtokeleistä ja auringosta.

Talvi pakkasineen ei ole jarruttanut kämppämme rakentamista. Talkoilla on pakerrettu yhä kotoisemmalta tuntuvassa Harisen rannassa. Hirsikehikko on noussut kerros kerrokselta yhä ylemmäksi. Niinpä vuosien haaveemme, oma kämppä, tuli harjakorkeuteen 2.3.96. Siitä on ollut hyvä jatkaa.

Tukikohdallemme on jo vahvistettu nimikin. Se on osuva ja paikallistava: Haristupa. Sen alkuosa ilmaisee sijainnin Pieni-Harinen nimisen lammen rannalla ja jälkiosa on keskisuomalainen nimitys tällaiselle rakennukselle.

Muutama kilometri Haristuvalta linnuntietä kaakkoon on Multamäen leirikeskus. Siellä, kauniin Peurankajärven maisemissa, vietämme elokuun alussa Tunturiladun kesäpäivät. Valmistelut ovat olleet meillä käynnissä jo kuukausia.

Vuosi 1996 on TL:n 50-vuotis- ja kerhomme 20-vuotisjuhlavuosi. Noihin vuosiin sisältyy monta tapahtumaa ja tarinaa, joita muistelemme yhdessä kesäpäivillä. Toivomme tunturilatulaisia runsain joukoin vieraaksemme Keski-Suomeen, tänne on kaikkialta sopivan pituinen matka. Me ovtsilaiset haluamme tarjota parastamme ja uskomme, että kesäpäivistä maustettuna 20-vuotismuisteluilla muodostuu lämmin tunturihenkinen tapahtuma, joten tervetuloa Laukaan Multamäkeen. Tilaisuutta koskevat tarkemmat tiedot toisaalla tässä lehdessä.

Vuoden alkupuoliskolla kerhoillat toteutettiin suunnitelman mukaisesti. Tunturiladun talvipäiville Lohjalla osallistui toistakymmentä ovtsilaista.

Kevään ja tulevan kesän aikana keskeisin puuhamme on edelleen Haristuvan rakentaminen. Syksyn tultua jatkuvat kerhoiltamme seuraavasti;

2.9.96 perehdymme GPS-satelliittisuunnistukseen.

7.10.96 teemana sähköiset ilmiöt ihmisessä.

21.10.96 kuvakatselmusilta.

4.11.96 syyskokous.

24.11.96 vietämme pikkujoulua Haristuvalla.

Retkeilyllistä juhlavuotta kaikille tunturilatulaisille!

toivottaa **Unski**

Tämän vuoden puolella on johtokunta pitänyt kaksi kokousta. Niissä käsiteltiin mm. seuraavia asioita:

- Hyväksyttiin susivaliokunnan esityksestä uudet susisäännöt sekä uudet ja uusitut hakukaavakkeet. Säännöt astuvat voimaan vuonna 1997
- Päätettiin esittää Suomen Ladun kevätliittokokoukselle, että jäsenvero Suomen Ladulle ei keskitetyn jäsenmaksun piiriin kuuluvilta alennetaan 7 mk:lla. Asiasta on neuvoteltu työtyhmässä Suomen Ladun edustajien kanssa.
- Susikyrön latupoolille on maksettu 500 mk latumaksuna.
- Anotaan Susi-Talakselle kunnallisen jätemaksun alentamista.
- Suomen Ladun leiripäiviltä Mikkelistä varataan Tunturiladulle oma teltta-alue sekä tarjotaan julavuonna aamukahvit tunturilatulaisille.
- Tunturikerho Kolbma järjestää vuoden 1997 syyskokouksen ja susiaiset.
- Tunturikerho Kuokte järjestää vuoden 1997 kesäpäivät
- Suomen Ladun puheenjohtajalle Ilkka Vuorelle lähetettiin onnittelut nimityksen johdosta. Tunturilatu sai ystävällisen kiitoksen terveisistä.
- Valittiin kilpailuehdotuksista voittaja Tunturiladun hopeisen mitalin malliksi.
- Juhlavuoden vaelluksista toivotaan retkikertomukset lähetettäväksi *Jorma Laineelle*
- Susikyröön rakennetaan uusi puucee.
- Tunturiladun talvipäiviä vuonna 1997 isännöi Tunturikerho Vihtta
- Kerhojen toimintatiedot on saatava kerhovastaava Marja-Liisa Mäelle ja edelleen Suomen Ladun toimistoon hyvissä ajoin ennen vuoden loppua
- Käsiteltiin kerhojen lähettämiä hakemuksia jäsentensä palkitsemiseksi Suomen Ladun ansiomitalein.

JÄSENLEHTI TUNTURILATU

Vastaava toimittaja: Kyösti Lamminjoki
Toimitussihteeri: Antti Karlin, Sundholmantie 194, 23500 Uusikaupunki pk. 922-8414 418
Julkaisutoimikunta: Kyösti Lamminjoki, Hannu Hiltunen, Marita Maula, Matti Rekola ja Antti Karlin (pj.)
Sivunvalmistus: Ilmos Ky, Uusikaupunki
Painopaikka: Plari Oy, Laitila

Tunturilatu -lehden aineistopäivät 1996

Aineisto vuoden 1996 lehtiin on oltava perillä seuraavasti:

3/96 15.09.96 mennessä (juhlanumero)

Aineisto lähetetään osoitteella: Antti Karlin, Sundholmantie 194, 23500 Uusikaupunki.

HARRASTUSNÄYTTELY

Tunturiladun 50-vuotisjuhlan yhteydessä 9.11.1996 pidetään tunturilatulaisten harrastusnäyttely. Näyttelyn pitopaikka on samoissa tiloissa kuin itse juhlammekin eli ravintola Kareliassa, Käpylänkuja 1, Helsinki..

Näyttelyyn voivat tuoda harrastuksiinsa liittyviä esineitä kaikki halukkaat tunturilatulaiset. Näyttelytilan koko sallii mm. käsitöiden, valokuvien, maalausten, ompelutöiden yms. esillepanon. Tilajärjestelyjen vuoksi toivon saavani ilmoituksen osallistumisesta 30.8.1996 mennessä.

Harrastusnäyttely on oiva tilaisuus näyttää koko juhlivalle väelle omasta mielipuuhastaan; liittyipä se sitten tunturilatulaisuuteen tai ei. Monipuolinen näyttely on osa järjestömme 50-vuotisjuhlaa, joten ota rohkeasti yhteyttä, niin saamme kokoon edustavan ja monipuolisen esillepanon kaikesta siitä, mihin me latulaiset pystymme ja ehdimme. Useita ilmoittautumisia osallistumisesta on jo tullut, mutta vielä on mahdollisuus päästä mukaan syksyn tapahtumaan.

Lisätietoja näyttelystä annan mieluusti iltaisin p. 90-5120378. Mikäli et tavoita minua asiaa voit tiedustella juhlatoimikunnan muiltakin jäseniltä. Yhteystiedot löydät lehden sivulta 11.

terveisin **Jorma Alapuranen**

P.S. Itsetehty kansallispuku on erinomainen harrastusnäyte iltajuhlassa.

JUHLAVUODEN MELONTARETKI VIIKOLLA 33

Tunturiladun juhlavuoden melontaretki toimeenpannaan viikolla 33 Inarinjärvellä. Ilmoittautumiset 1.7.1996 mennessä kirjallisesti Ulla Saralle, osoite Ahotie 5, 04300 Tuusula, puhelin 90-254505.

Kokoontuminen on lauantaina 10.8.1996 Ivalossa ja ilmoittauduttuasi Ulla kertoo tarkemman paikan ja ajan. Ilmoittautuessasi kerro melotko inkkarilla, vai yksikkö tai kaksikko-kajakilla, onko Sinulla melontapari jne. Korjaustarvikkeet otetaan mukaan ryhmävarusteina, mutta muuten retki toteutetaan omahuoltoperiaatteella eli melojat kuljettavat itse kanoottinsa paikalle, huolehtivat muonituksestaan ja muusta varustuksestaan. Melottaessa on kelluntavälineen (liivi) käyttö pakollinen. Ulla on suunnitellut alustavasti melontareitin, mutta kun Inarinjärvi on tuulinen, niin on mahdollista, että mennään leppoisasti sinne, minne tuuli kuljettaa.

Varustelusta ja muustakin retkeen liittyvästä Ulla antaa tarkempia tietoja.

Tervetuloa tähän Tunturiladun kesäiseen seikkailuun.

Kösä

Juhlavuoden valokuva- & piirustuskilpailu

Tunturiladun johtokunta julistaa valokuva- & piirustuskilpailun jäsenilleen. Kilpailun teemana on Tunturiladun toimintaa kuvaava toiminnallinen kuva. Valokuvista mustavalkokuvat, väripaperikuvat ja diakuvat ovat samassa sarjassa ja piirrokset omassa sarjassaan. Iän perusteella on kaksi sarjaa: alle 16-vuotiaat ja yli 16-vuotiaat. Kilpailun tavoitteena on saada jo syksyn juhlanumeroon kuvia, samoin tulevia vuosia varten.

Valokuvat lähetetään joko dioina tai 10 x 15 cm kuvina. Piirrokset A5 -kokoisina. Kuvat lähetetään nimimerkillä ja samaan kuoreen laitetaan suljettu kirjekuori, jonka päällä on nimimerkki ja sisällä nimi- ja osoitetiedot muine yhteystietoineen. Kirjeessä pitää olla maininta, luovutetaanko kuvat Tunturiladun käyttöön vai halutaanko ne takaisin.

Kilpailu päättyy 31.7.1996, jolloin kuvien/piirrosten pitää olla os. Marita Maula, Ylipalontie 1 D, 00670 Helsinki. Palkintoraatina on Tunturiladun asettama nelijäseninen raati. Kolme parasta kustakin sarjasta palkitaan Tunturiladun 50-vuotisjuhlan yhteydessä.

TOIMINTAKERTOMUS 1.1.-31.12.1995

49.toimintavuosi

1. YLEISTÄ

Vuoden toimintaa sävytti voimakkaasti seuraavan 50-vuotisjuhlavuoden tapahtumien suunnittelu ja valmistelu. Jo alkuvaiheessa kävi selville, että jäsenet ovat innokkaasti valmistautumassa juhlavuoteen. Heiltä tulleiden ehdotusten joukosta valittiin juhlavuoden tapahtumat niin, että lähes kaikki tunturilatulaisten liikkumistavat sisältyvät niihin.

Perinteiseen tapaan kerhot toteuttivat yhdistyksemme vuosittaiset tapahtumat. Kerholaiset olivat paneutuneet huolellisesti järjestelytehtäviinsä ja on ollut ilahduttavaa todeta osanottajamäärien samoinkuin yhdistyksemme jäsenmääränkin kasvu.

Jäsenistöltä tulleen ehdotuksen perusteella hyväksyttiin uudelle susiarvolle nimi Outasusi ja tätä arvoa esittävä rintamerkki.

Toimintavuoden aikana aiheuttivat taloudenhoidossa esiintyneet epäselvyydet lisätöitä tilintarkastajille ja johtokunnan jäsenille. Taloudenhoitaja jouduttiin vaihtamaan kesken toimintakauden. Vuoden 1994 tilinpäätös saatiin vahvistettua yhdistyksen ylimääräisessä kokouksessa kesäpäivien yhteydessä. Toimintakauden aikana *Tunturiladun edustajat* olivat kutsuttuina Suomen Ladun järjestötoimikunnan kolmeen kokoukseen käsiteltäessä SL:n kevätliittokokouksen korottaman "jäsenveron" määräytymisperusteita. Esiintulleisiin seikkoihin perustuen Tunturiladun johtokunta päätti esittää v 1996 kevätliittokoukselle jäsenveron tarkistamista ei keskitettyyn jäsenmaksujärjestelmään kuuluvien latuyhdistysten osalta.

2. JÄSENISTÖ

Yhdistyksen jäsenmäärä oli toimintavuoden lopussa 2385 jäsentä. I-jäseniä oli 1701, II-jäseniä 361, lapsia 77 ja ainaisjäseniä 246. Lisäystä edelliseen vuoteen on 19 jäsentä.

3. KOKOUKSET

Yhdistyksen kevätkokous pidettiin 6.5.1995 Kampin palvelukeskuksessa Helsingissä. Kokoukseen osallistui noin 50 tunturilatulaista.

Tunturiladun ylimääräinen kokous pidettiin kesäpäivien yhteydessä 12.8.95 Hyrynsalmen Nuottikylän koululla. Kokouksessa käsiteltiin edellisen vuoden tilinpäätösasiat. Osallistujia oli 65.

Syyskokous oli 14.10. Partaharjun toimintakeskuksessa Pieksämäellä. Osallistujia oli 102.

4. JOHTOKUNTA JA TOIMIHENKILÖT

Johtokunnan puheenjohtajana toimi Kyösti Lamminjoki ja varapuheenjohtajana Eero Hämäläinen. Johtokunnan muina jäseninä toimivat Irma Hulkkonen, Marja-Liisa Mäki, Antti Nikula, Marjut Nummela, Tapani Paavola, Raili Partanen ja Veijo Taavitsainen.

Johtokunnalla oli 10 kokousta, joista yksi oli puhelinkokous. Yhdistyksen sihteerinä toimi Marita Maula ja jäsensihteerinä Eila Vilen. Taloudenhoitajana toimi Oili Virtanen 20.6.95 asti. 2.7. 95 lähtien taloudenhoitajana toimi Terttu Hokkanen. Tunturilatulehden toimitussihteerinä ja kuvaarkiston hoitajana toimi Antti Karlin.

5. TILINTARKASTAJAT

Varsinaisina tilintarkastajina toimivat Vappu Hietala ja Lasse Strang sekä heidän henkilökohtaisina varamiehinään Aarno Väänänen ja Sulo Pöllänen.

6. TOIMIKUNNAT

Julkaisutoimikunta: Antti Karlin (pj), Hannu Hiltunen, Kyösti Lamminjoki, Marita Maula ja Matti Rekola. Toimikunta kokoontui kaksi kertaa.

Järjestötoimikunta: Raimo Niklander (pj), Annukka Hietala, Antti Nikula ja Eila Vilen. Toimikunta kokoontui kerran. Tunturiladun palkitsemisjärjestelmän kehittäminen ja uusien toimihenkilöiden kartoittaminen.

7. TUNTURIKERHOT

Tunturiladussa oli 13 tunturikerhoa, joiden nimet, toiminta-alueet ja jäsenmäärät ovat seuraavat:

OKTA	Kajaani ympäristöineen	23 jäsentä
KUOKTE	Hyvinkää-Riihimäkiympäristöineen	74 "
KOLBMA	Tampere ympäristöineen	254 "
NJEALLJE	Pieksämäki-Mikkeli-Varkaus	81 "
VIHTTA	Vaasa ympäristöineen	69 "
KUHTTA	Helsinki (Vartiokylä-Puotinharju)	10 "
TSIETSA	Iisalmi-Kuopio ympäristöineen	82 "
KAVTSI	Helsinki ympäristöineen	345 "
OVTSI	Jyväskylä (Keski-Suomi)	133 "
LOGI	Turku (Varsinais-Suomi)	165 "
ALPPAS	Hämeenlinna ympäristöineen	39 "
KUMPE	Pohjois-Karjala	66 "
KUOVZA	Kymenlaakso	58 "
	YHT:	1399 jäsentä

Koulutustoimikunta:, Hannu Maula (pj), Antti Reeni ja Hanna-Mari Sinilehto.

Kämppätoimikunta: Seppo Björkengren (pj), Unto Flinkman, Lauri Kuukkanen, Tapani Oksanen, Raili Partanen ja Raimo Rautjärvi. Toimikunta kokoontui 2 kertaa.

Retkitoimikunta: Raili Partanen (pj), Lassi Lindell, Ari Linkolehto, Esko Sepponen ja Pirkko Westergård. Toimikunta kokoontui kerran.

Saamelaistoimikunta: Marja-Liisa Mäki(pj.), Kauno Laine ja Ritva Loimio. Toimikunta kokoontui kerran

Nuorisotoiminta: Marjut Nummela vetäjä

Susivaliokunta: Väinö Martikainen (pj), Jorma Alapuranen, Olli Mettälä, Eila Mäntynen, Salli Oikari ja Veijo Taavitsainen. Marita Maula (siht.).

Susivaliokunta kokoontui neljä kertaa. Susianomusten käsittely, tunturisusijärjestelmän uusien sääntöjen käsittely sekä sääntöihin liittyvän opaskirjasen laatiminen.

Johtokunnan työvaliokunta: Kyösti Lamminjoki (pj), Irma Hulkkonen, Eero Hämäläinen, Marita Maula ja Oili Virtanen. 2.7.95 jälkeen Virtasen tilalla Terttu Hokkanen. Työvaliokunta kokoontui kolme kertaa. Tunturiladun hallintoon ja palkitsemisjärjestelmään liittyviä asioita, Tunturiladun 50-vuotisjuhlavuoden tapahtumien käsittely

Juhlakirjatyöryhmä: Raimo Niklander (pj), Hannu Hiltunen, Paavo Kihlberg, Kyösti Lamminjoki, Yrjö Suuniittu, Antero Tarvainen ja Hannu Vuorensola. Työryhmä kokoontui 15 kertaa. Työryhmä hankki ja jäsenteli juhlakirjaan tulevaa aineistoa, suunnitteli ulkoasua ja suoritti valokuvien valintaa. Valokuvien valintatilaisuuksissa oli mukana työryhmän ulkopuolelta Kauno Laine. Toimintakauden aikana hankittiin myös kirjapainoilta tarjouksia painotyön hinnoista.

Tunturikerhoissa oli yhteensä 1399 Tunturiladun jäsentä. Edellisvuoteen on lisäystä 16 jäsentä. Kerhojen muut toimintatiedot ovat toimintakertomuksen liitteenä.

Jäsenmaksujen yhteisperinnässä ovat mukana seuraavat kerhot: Kolbma, Kumpe, Logi, Njeallje, Ovtsi ja Tsietsa.

Tunturikerho Kavtsilla on oma kämppä (Kärrikaltio Inkoossa). Tsietsalla, Ovtsilla ja Logilla on vuokrakämppä kotiseudullaan tapahtumien ja retkeilytoiminnan tukikohtana.

Tunturikerho Ovtsi vuokrasi Jyväskylän kaupungilta tontin, jolla rakennustyö alkoi heti.

8. TOIMINTA-TAPAHTUMAT

Talvipäivät vietettiin 27.-29.1. Karttulassa Marjakartano Hussolassa Tunturikerho Tsietsan toimiessa isäntänä. Päiville osallistui n. 120 tunturilatulaista.

Retkitoimikunnan järjestämälle **hiihtoviikolle** 11.-18.2. Susikyrössä osallistui 7 tunturilatulaista.

Kustavin-Iniön **luontoretki** 20.5. Osallistujina oli n. 40 tunturilatulaista.

Suomen Ladun leiripäiville Nurmeksessa osallistui 30.6.-2.7. runsaasti tunturilatulaisia. Tunturilatu oli näkyvästi esillä tapahtuman avajaiskulkueessa. Vaelluskilpailuun osallistui useita tunturilatulaisia partioita. Vaelluskilpailun A-sarjan voitti tunturilatulainen partio.

Tunturiladun **nuorten leiri** järjestettiin Susikyrössä 22.-30.7.95. Osallistujina oli nuoria ja aikuisia yhteensä 8.

Kesäpäivät vietettiin 11.-13.8. Hyrynsalmella. Tunturikerho Oktan toimiessa isäntänä. Päiville osallistui noin 130 tunturilatulaista.

Syyskokous ja susiaiset järjestettiin 7.-9.-10. Partaharjun toimintakeskuksessa Tunturikerho Njealljen toimiessa isäntänä. Osallistujia oli noin 204. Ikäsusiksi kutsuttiin Kyösti Lamminjoki ja Paavo Kramsu. Tunturisusiksi vihittiin 13 jäsentä: Sirpa Alapuranen, Riku Altonen, Alexander Annus, Arvo Pentti, Ilmari Hakkarainen, Juhana Häme, Reijo Jokinen, Jorma Laine, Helena Manner ja Juhani Marttila, Päiviö Piispanen, Kari Salmela ja Touko Savolainen.

Suomi Meloo-tapahtumassa oli mukana useita tunturilatulaisia joukkueita. Erämelonnan SM-kilpailuun osallistui useita tunturilatulaisia.

Toiminta Lapissa. Kerhot järjestivät hiihtoviikkoja ja syysviikkoja tukikohdissamme Lapissa.

9. KIINTEISTÖT

Tunturiladulla on jäsenistön käytössä 3 kiinteistöä Lapissa: Susikyrö Enontekiöllä, Susi-Talas Inarissa ja Susi-Kiisa Utsjoella. Lisäksi kavtsilaisilla on Kärrikaltion kiinteistö Inkoossa.

Kirjattuja käyntejä oli kämpissä seuraavasti:

→

KERHOJEN TOIMINTATIEDOT 1995

Kerho	Jäs. määrä	Jäsen-tiedote	Kokoukset	Kerho-/kuva-illat	Koulutus-tilaisuudet	Juhlat/illan-vietot	Talkoot	Leiripäivät	Kilpailut	Päivä-retket	Viikonloppu-retket	Eräretket väh. 6 vrk	Tunturikäynnit väh. 3 vrk	Järj. TL tilaisuuksia
OKTA	23	2/56	6/53		2/9					3/18	2/17	2/17		1/101
KUOKTE	74	1/75	18/62		2/37	5/18	3/6		2/8	1/16				
KOLBMA	254	3/800	11/107	8/180	3/61		5/78	3/30	5/24	2/19	5/24	5/24		
NJEALLJE	81	1/100	5/135	5/146	-	1/2	2/27	3/75						
VIHTTA	69	1/100	5/57	6/86	1/6		2/4	2/12		3/26	4/9	4/9	4/8	
KUHTTA	10		2/23								1/11	1/11		
TSIETSA	82	4/280	5/47			2/7	4/31	1/13	2/15		4/13	4/13	5/18	1/24
KAVTSI	345	4/1400	16/185	7/358	4/86	5/57	4/64	1/25	4/38	1/22	1/13	1/13		
OVTSI	133	3/150	14/186	8/241		19/220	10/114	3/20	2/7	1/20	1/11	1/11		
LOGI	165	3/600	13/127	6/151	3/55	7/33	4/153	3/32		13/359	2/22	2/22	5/71	
ALPPAS	39	1/45	9/61	7/101			6/76	3/14						
KUMPE	66	3/200	8/102	1/25	1/33	3/54	3/14		2/33	2/42			1/21	
KUOVZA	58	2/166	8/42				1/3			1/4			1/35	
Yht.	1399	28/4332	120/1187	48/1288	16/573	42/391	44/570	19/221	17/125	27/516	47/288	20/120	16/153	2/125

ULDA ANTREAS

Eräänä räntäisenä talvipäivänä istuimme väärttini, Vimpan Topin kanssa tämän saunan lavoilla hautomassa jäseniämme. Kehnon kelin vuoksi ei kehdattu lähteä metsälle, siksi raatailimme nyt löylyn hellässä huomassa. Ehkäpä saunan hämyn innoittamana Topi äityi siinä kertoilemaan äijivainaan muisteluksia ammoin sitten eläneestä Antreas noidasta.

Aikana jolloin pohjolassa asusti vielä paljolti kastamatonta kansaa, syntyi Antreas kaamoksen keskelle kotaan Ruotsin Rastojauressa, maallikkosaarnaajan ja tuhkalappalaisnaisen kielletyn rakkauden hedelmänä.

Tälle äpärä kläpille ei ollut suotu näökästä ulkomuotoa, vaan koukkuselkäisen ramman ulkomuoto oli sen kaltainen, ettei kristitty ihminen saattanut vistomatta katsoa. Rujossa ruumiissa asusti kuitenkin voimallinen henki. Hän oli näkijä ja loitsun taitaja, ulda, jolla oli kyky ottaa eläimen tai ihmiseen hahmo ja toimia sieltä halunsa mukaan.

Hengenmahtinsa hän oli saanut kätkytlahjana äitinsä suvulta, josta monet kuulut noidat olivat *syntyisin. Kerrotaan korpin lentäneen* kodan räppänästä sisään pojan synnyttyä ja raakkuen kiertäneen kolmasti komsion ja poistuneen sitten samaa tietä kuin oli tullutkin.

Nuorukaiseksi vartuttuaan ajoi kiihkouskovaisen ympäristön paine ja sisäinen ristiriita kastamattoman pakanan pakoon Suomen puolelle Hettaan. Ei hän täälläkään saanut rauhaa papilta, mutta saarnatuolln korkeuksista ikuista kadotusta julistava mustakaapuinen prelaatti ei ollut hengessä hänen vertaisensa. Lisäksi kansa rajan täälläpuolen oli vielä altista maahisille ja seidoille.

Kellojen moikina kirkon tapulissa sitävastoin raastoi velhon sisintä ja teki olon rauhattomaksi. Siksi hän usein kierteli maita, milloin ihmisen, milloin eläimen hahmossa tai joskus kokonaan ihmissilmältä näkymättömänä.

Monenlaisia juttuja hänestä kiersi kansan suussa. Sanotaan hänen karhuna kerran nukkuneen koko talven kannon alla. Kylien koiratkaan eivät tohtineet haukkua tätä outoa kulkijaa. Vaikka ukkoa pelättiinkin, niin hän oli silti varsin sopuisa, eikä tiedetty tehneen vääryyttä kenellekään. Ilkeyttä ja ahneutta sitävastoin tämä oli monasti ojentanut.

Osuipa Antreas kerran kesäisenä päivänä vauraaksi tiedettyyn Perkan taloon, juuri kun väki oli puolista syömässä.

Ukko rähjä pyysi pääsyä ruokapöytään, mutta emäntä joka ei Antreasta tuntenut tiuskaisi, ettei Perkka ole kievari tahi krouvi, *josta kulkijoille ruokaa tarjotaan.* Jos väeltä jotain jäisi, saisi koirien kanssa syödä loput.

Väki jatkoi ruokailuaan ja Antreas uunin kupeelle käpertyneenä näytti nukahtaneen. Kesken aterian emäntä nousee ylös kuin seipään nielleenä, kävelee jäykin askelin tuvan poikki ovelle, ja siitä siljolle. Väki säntää kummissaan emännän perässä pihalle ja näkee kuinka tämä suuntaa askeleensa kohti järven rantaa. Ei katso taakseen, ei kuule huutoja, jatkaa vain kulkuaan. Sivuuttaa pyykkikodan ja astuu veneen vieritse veteen. Kahlaa yhä syvemmälle, kunnes pitkät tummat hiukset kelluvat vanavedessä. Hetkessä vain pinnan häipyvät väreet osoittavat kohtaa, jossa Perkan emäntä käveli järveen.

Ennenkuin häkeltynyt isäntä ehti työntää venettä vesille, nähtiin hieman kauempana rannasta kuikan nousevan pintaan ja suuntaavan kohti järven selkää. Pitkään siinä hätääntyneet ihmiset tähyilivät järvelle ja siunailivat tapahtunutta. Viimein kuitenkin neuvottomina palaavat takaisin tupaan.

Tuvassa Antreas on pöydän ääressä juuri päättämässä ateriaansa. Syötyään tämä kiittää isäntää ruuasta ja toivottaa taloon vast edes parempaa kalaonnea, ettei tarvitsisi tarjota väelle risukalaa ruuaksi, pöydässä kun ei ollut lohta eikä siikaa.

Väki on arvannut ukon noidaksi ja kavahtanut loitommalle kun tämä viimein kättelee isännän ja tekee lähtöä. Oven suulla vieras vielä kääntyy neuvomaan, että laskekaapa illansuussa verkot Keiturinsaaren edustalle, siellä siikasaalis odottaa. Sanottuaan työntyy pihalle, väki arkana kohta perässään, mutta kaikkien hämmästykseksi ei näy ukkoa missään. Vain piha-aukean laidassa onnahtelee hirvas metsän suojaan.

Illalla, kun isäntä renkinsä kanssa, Antreaksen neuvoa noudattaen on laskemassa verkkoja, löysivät he emäntänsä Keiturinsaaren rantakiveltä itkemässä. Ei tällä kummenpaa hätää ollut, peloissaan vaan ja kylmissään, muuten kyllä kunnossa. Kokemastaan vesi kansan mailla hän ei suostunut kertomaan kenellekään, mutta sen koommin ei kulkijan ole tarvinnut turhaan pyytää ruokaa tai yösijaa talosta.

Niin, j a siikaa on Perkan väki siitä lähtien aina saanut verkkoihinsa Keiturinsaaren luota.

Kulkiessaan kerran talvella oli Antreas nukkunut riekkona yötä kiepissä. Hyvin oli pakkasyö mennyt lämpimässä höyhenpuvussa lumen sisällä. Päivän sitten valjettua oli jalkojaan oikoessaan tepastellut hangella ja epähuomiossaan tarttunut Uuna-äijin ansalankaan. Linnun hahmossa, paula kaulassaan ei päässyt takaisin kieppiin, jossa olisi voinut jälleen muuttaa muotoaan. Ei auttanut muu kuin odottaa.

Päivällä saapui sitten ukko veturia vetäen kaartoaan katsomaan ja ansojaan kokemaan. Ensimmäisestä langasta pyytömies löytää elävän riekon, joka oitis ryhtyy puhuttelemaan häntä.

– Säästä sie henkein ukko hyvä, saat jokhaisesta paulariekhosta mehton, jos päästät miut.

Hämmästyksestään toinnuttuaan ukko suostuu tarjoukseen. Kun kaarto on sitten käyty läpi on Uuna-äijin veturissa kaksitoista komeata jäähuurteista metsoa ja yksi elävä riekko. Saalista katsellessaan miehen mieleen iskee kuitenkin ahneus.

– Mehtot mie myön, mut riekon saatan syyvä ihte, kähisee ukko tyytyväisenä. Koppaisee lintupolon käsiinsä väantääkseen tältä niskat nurin, mutta samalla hetkellä ahkiossa olleet metsot rämähtävät lentoon. Siinä sevä sävähtää kun tusina metsoja yhtäaikaa rymäyttää ilmaa siipiensä alle. Ukko pyllähtää hankeen, tuijottaa äimistyneenä tyhjentynyttä ahkiota ja tyhjiä käsiään. Riekkokin on päässyt siinä rytäkässä pälkähästä.

Kooeuk, kobeuk- keuk- keukkeu kuuluu vain etäytyvä riekon ääni tunturissa kun ukon viimeinenkin saalis häipyy koivikkoon. Tämän jälkeen on riista kummasti karttanut Uuna-äijin ansoja.

Sattuipa Antreas kerran kohtaamaan tiellä varakkaan porolappalaisen matkalla Hettaan. Poron satulapakoissa pullisteli muhkea kuorma leipiä ja kuivalihaa myytäväksi markkinoilla. Tien kupeella kyyhöttävä Antreas pyytää nöyrästi vastaantulijalta.

– Anna sie hyvä mies, osattomalle leivän kyrsä, tahi lihan kipuna.

– Ei oo *ihtellekään, tervaksia* ja pahkoja on härän taakoissa. Kulpakoilta käsin ehtimässä ja ny kylille vien, laski luikuria rikas mies.

– Näin olkhoon, *mäne hyvästi* pahkones ja tervaksines, toivotti almun pyytäjä ystävällisesti.

Suuri oli kauppamiehen hämmästys, kun Hetassa sitten kuormaa purkaessaan huomaa sen todella sisältävän vain tervaksia ja pahkoja.

– Jo mahto olla jonhinmoinen ulda, päätteli kortteeritalon väki kuultuaan tapahtuneesta.

Näin kertoili **Heikha**

Susikyrössä
555 kävijää
1679 majoitusvrk
Susi-Talaksessa
102 kävijää
226 majoitusvrk
Susi-Kiisalla
129 kävijää
431 majoitusvrk
Yhteensä
786 kävijää
2256 majoitusvrk

Vuoden 1995 aikana pidetyt talkoot: Susi-Kyrössä korjattiin keittokatoksen katto. Uusien kämppien tuulikaappeihin on laitettu lämpöeristetyt poistoilmahormit. Vanhan kämpän keittonurkkauksen työpöytä päällystettiin filmivanerilla. Susikyröntien aurauksesta sovittiin talvikaudeksi. Maksettiin 500 mk:n latumaksu Ahovaara OY:lle. Susi-Kiisalla edellisenä vuotena kaadetut koivut karsittiin, aisattiin ja laitettiin kekoihin. Ostetut koivurangat pilkottiin ja pinottiin liiteriin. Pekankammin seinät korjattiin. Saunan kiuas uusittiin. Rakennukset ja irtaimisto on vakuutettu käyvästä arvosta.

10. JULKAISUTOIMINTA

Tunturilatu-lehti ilmestyi kolme kertaa tabloidikokoisena; lehti 1/1995 oli 16-sivuinen, lehti 2/1995 12-sivuinen lehti ja 3/1995 8-sivuinen. Lehden vastaavana toimittajana oli Kyösti Lamminjoki ja toimitussihteerinä Antti Karlin. Tiedotustoiminta hoidettiin Tunturilatu- sekä Latu ja Polku-lehtien välityksellä, kerhokirjeellä sekä johtokunnan jäsenten välityksellä. Johtokunnan kokousten pöytäkirjat toimitettiin kerhoille tiedoksi.

1 1. KOULUTUS

Tunturikerho Kavtsi järjesti kesäkurssin. Imatran Lapinkävijöille toimitettiin kesäkurssiohjelmia.

Talvikurssimateriaali toimitettiin Uudenmaan latualueen kerhoille.

Perustietoja retkeilijälle-kansio uusittiin vanhentuneiden tietojen osalta.

12. JÄSENYYDET

Tunturilatu ry on Suomen Latu ry:n varsinainen jäsen ja Pidä Lappi Siistinä ry:n yhteisöjäsen.

13. EDUSTUKSET

Tunturiladun jäseniä oli Suomen Ladun hallituksen, valiokuntien ja työryhmien jäseninä. Tunturiladulla oli sääntöjen mukaiset edustajat Suomen Ladun kesä- ja syysliittokokouksissa. Tunturiladun jäseniä oli Lapin Sivistysseuran johtokunnassa.

14. LAUSUNNOT JA KANNANOTOT

Lähetettiin vastustava kannanotto Vuontisjärven lentokenttähankkeeseen Enontekiön rakennuslautakunnalle kirje koskien tonttimme rakennusoikeuden laajentamista. Otettiin kantaa Metsähallituksen aikomukseen vähentää autiotupaverkostoa Lapissa sekä Metsähallituksen maksullisiin aikomiin palveluksiin.

15. HUOMIONOSOITUKSET

Tunturikerho Kumpelle luovutettiin viiri 10-vuotisjuhlan johdosta. Tunturikerho Kumpessa palkittiin seuraavat henkilöt:
Suomen Ladun hopeinen ansiomitali: Raimo Rautjärvi
Suomen Ladun pronssinen ansiomitali: Anja Pasanen, Saara Rautjärvi ja Seija Siponen

Perustettiin Tunturiladun hopeinen mitali. Tilattiin 50 kappaletta Tunturilatu puukkoja annettavaksi kiitokseksi suoritetuista töistä TL:n hyväksi. 50-vuotta täyttäneelle Vuokatin Urheiluopistolle luovutettiin onnitteluadressi. Lähetettiin onnittelukirje Suomen Ladun uudelle puheenjohtajalle Ilkka Vuorelle.

16. TALOUS

Taloudenhoitaja vapautettiin tehtävästään 20.6.95 ja samalla lakkautettiin hänen toimeensa liittyneet muut toimivaltuudet. Uudeksi taloudenhoitajaksi nimitettiin suostumuksensa mukaisesti Tertu Hokkanen ja hänen toimikautensa alkoi 2.7. 1995 Tunturiladun talous oli vuoden lopussa hyvässä kunnossa.

Johtokunta

Talvipäivät 2-4.2.1996

Teksti ja kuvat:
Liisi Vähätalo

Kavtsin isännöimät talvipäivät olivat juhlavuotemme ensimmäinen yhteinen tapahtuma, joka keräsi tuttuun kokoontumispaikkaan Lohjan Kisakallioon puolitoistasataa tunturilatulaista. Ilma oli aurinkoinen, pakkanen mukavan kirpeä ja luntakin riittävästi. Avajaisissa nostettiin salkoihin Suomen lippu ja Tunturiladun viiri. Juhlayleisöä tervehtivät Kavtsin puheenjohtaja, Tunturiladun puheenjohtaja ja Kisakallion johtaja. Kaikille puhujille taputettiin innokkaasti rukkaset paukkuen. Vielä laulettiin yhdessä Synnyinmaan laulu ja niin oli talvipäivät avattu.

Martti ja Eila valmistelevat Tunturiladun viirin nostoa.

Siellä ne liehuvat.

Avajaisten jälkeen osanottajat valitsivat mieleistänsä tekemistä. Tarjolla oli luontopolkua, vaelluskisaa, vierailu Tytyrin kaivosmuseossa sekä tietysti muuten vaan mukavaa yhdessäoloa. Vaelluskisan osanottajajoukko ei ollut suuri, mutta sitäkin laadukkaampi. Luontopolkua kierrettiin innokkaammin ja Tytyrissä kävi bussilastillinen tunturilatulaisia. Myös avajaisissa sytytetyn rakovalkean sammumisajankohdan veikkaaminen saavutti suosiota. Myöhemmin iltapäivällä sauna ja päivällinen palkitsivat niin kilpailussa ponnistelleet hikiset kilpailijat kuin palelevan yleisön ja valmistivat osanottajat iltajuhlan viettoon.

Iltajuhlan aluksi vuorikiipeilijä *Veikka Gustafsson piti erittäin* mielenkiintoisen esityksen nousustaan Makalun huipulle. Veikka kertoili avoimesti työstään ja retkistään, vastaili sujuvasti kysymyksiin ja näytti upeita kuvia *Nepalista*. Esityksensä päätteeksi hän esitteli retkeilyvälineitään kiinnostuneen yleisön ympäröimänä.

Veikan poistuttua toisiin juhliin Kavtsin euromannekiinit esittelivät retkeilijän euromuotia a la Ripsi. Näimme keppiä ja porkkanaa tarjoilevan retkenvetäjän, jonka asuun kuuluivat myös koppalakki ja nahkasaappaat. Tämän asun, kuten myös luontovalokuvaajan varustuksen esitteli ansioitunut retkenvetäjä Yves. Marie esitteli kätevän pyykkipäivä-lookin ja moneen tilanteeseen sopivan afterski -asun. Näimme myös Raquelin esittelemät retkeilijän kuiva-asun ja kaikenvara turva-asun. Andre esitteli eloonjäämisasun hihanakkeineen ja rinkeleineen sekä aamuasun, joka mahdollistaa äkkilähdön teltasta aamutoimiin, kuten mannekiini havainnollisesti näytti.

Iltajuhlan musiikkipuolesta vastasivat Matti & Huopahatut-lauluyhtye sekä Big Bäng tanssiorkesteri. Tanssien jälkeen lauluintoiset kokoontuivat peilisaliin ja jatkoivat juhlia yömyöhään yhteislaulun merkeissä.

Sunnuntaiaamuna luento Rotkoista ratkaisuihin keräsi kiinnostuneen kuulijakunnan palloiluhalliin aurinkoisen sään houkutuksista huolimatta. Psykologi Sari Valavuori puhui positiivisesta ajattelusta ja kuulijatkin pääsivät muistelemaan ja kertomaan toisilleen onnellisimmista elämyksistään.

Kilpailuissa menestyneet palkittiin ja Kavtsin lahjoittama ahkio huutokaupattiin. Tunturiladun viirin lasku ja Ystävän laulu päättivät talvipäivät tällä kertaa - Anna tunturin selvittää, kuka viereesi jää...

Kotiin lähteviä tunturilatulaisia ilahdutti vielä parkkipaikan viereisessä männyssä lähtötouhuja valvonut ukkometso.

Marian pyykkipäivä-look. Huomaa kannettava pesukone.

Kisayleisö lämmittelemässä letkajenkalla.

Yves luontovalokuvaajan sotisovassa.

Rakovalkeamestari Tuure myhäilee savun keskellä - ei savua ilman tulta

Vaelluskisan voittajien on helppo hymyillä.

VAELLUS-
KISAN
VIISI PARASTA
PARTIOTA

1. Heiskanen/
Partanen,
Tsietsa 59 pist.

2. Civil/
Leinonen,
Kolbma 55,9

3. Rytkölä/
Forsberg,
Logi 52

4. Jukala/
Kramsu,
Logi 39,5

5. Tyrväinen/
Rautio,
Njealle 35,5

Vaelluskisan lähtötehtävänä oli suksikelkan rakentaminen. Kelkan tuli kestää koeajo.

Kuvateoksia Lapista

Lapista on olemassa runsaasti tositapahtumia kuvaavia julkaisuja ihmisistä, heidän elinoloistaan ja pohjoisen luonnosta. Niihin voidaan katsoa kuuluvan myöskin lukuisat kuvateokset ja julkaisut, joissa on runsas kuvitus. Valtaosa näistä kirjoista on ilmestynyt 1970 ja 1980 luvuilla.

Ensimmäisissä julkaisuissa oli mustavalko-kuvitus, mutta kehitys johti myöhemmin lähes yksinomaan värikuvateoksiin. Vain joissakin erillisjulkaisuissa, riippuen niiden kuvaavasta aikakaudesta, on vielä mustavalkoiset kuvat.

Kuvateoksia on julkaistu monin perustein. Lapin "pääelinkeinoa" poronhoitoa käsitteleviä teoksia on runsaasti. Oman aihepiirinsä muodostavat retkeilijöiden ja matkailijoiden näkemykset elämyksistään Lapissa. Kulttuuri, sota-aika seurauksineen, kullankaivuu, vuoden ajat ja monet muut aihepiirit ovat edustettuina näissä teoksissa. Niitä on vaikea ryhmitellä aihepiireittäin, koska useimmissa julkaisuissa on moniin eri alueisiin lukeutuvia kuvia.

Useimpia jäljempänä luetelluista kirjoista ei enää saa normaalisti kirjakaupoista, vaan etsinnät on kohdistettava antikvariaatteihin, kirja- tai kuolinpesien huutokauppoihin, kirpputoreille tms. paikkoihin.

Monipuolisen käsityksen Lapin oloista saa esimerkiksi seuraavista teoksista:

Pekka Antikainen, AV-Kuva, vuosi ? **Koillinen Tunturituuli** Pohjoista kulttuuria käsittelevä teos ihmisten elämästä valtavirtojen pyörteissä.

Robert Crottet, Weilin & Göös 1968 **Lappi** Kuvateos saamelaisalueen väestöstä ja luonnosta.

Jorma Etto, Lapin Maakuntaliitto 1975 **Evakkotaival** Kuvakertomus evakkoon lähteneistä ihmisistä ja heidän kohtaloistaan.

Jorma Etto/Matti Saanio 1979 **Rovaniemi** Mustavalkokuvin esitetty muotokuva Rovaniemestä.

Urpo Huhtanen/Mikko Kilpi/Martti Montonen, WSOY 1963 **Lapinkorpi** Kuvateos Suomen viimeisistä metsäerämaista - hiljaisuuden ja yksinäisyyden maasta.

Urpo Huhtanen WSOY 1970 **Porovuosi** Kuvakertomus poron elämästä kuukausittain jaksoteltuna.

Toimi Hälva/Erkki Leminen, Kirjaneliö 1991 **Pohjoista kohti** Runokuvateos Lapista kuvia saattelevin runoin.

Erkki Leminen/Toimi Hälvä, Karas-Sana 1987 **Tulipunainen tunturin ruska** Runokuvateos värikkäästä Lapin syksystä.

Antti Hämäläinen, WSOY 1949 **Teno, Suomen kaunein joki** Kuvakertomus Tenon varren asukkaista luontaiselinkeinojensa parissa.

Urpo Häyrinen/Martti Linkola, Yhteiskirjapaino 1975 **Lapinmaa** Neljän valtakunnan maata kuvin ja sanoin.

Karen Jomppanen, WSOY 1982 **Lapin käsitöitä** Teos kertoo Lapin perinnekästyötaidosta.

Reino Kainulainen, Kustannus Oy Pohjoinen 1983 **Tornio** Ensimmäinen Torniosta julkaistu kuvateos.

Karisto 1984, **Lappi 1 - 4** Neliosainen kuva- ja tietoteos pohjoisen elämästä. Kirjasarja on jaettu asia-aiheittain: 1. Suuri kaunis pohjoinen maa, 2. Elävä toimiva maakunta, 3. Lapin erämaa - luonto ja luonnonvarat, 4. Saamelaisten ja suomalaisten maa

Seppo Keränen/Asko Kaikusalo, Weilin & Göös 1989 **Suurtunturit** Yliperän luontoa kuvaava teos.

Mikko Kilpi, Tammi 1966, **Lappi värikuvina** 30 kuvaa ja selitystekstit sisältävä kirjanen Lapista.

Markku & Eeva Kitunen, Rautakirja 1978 **Lapin ihme** Tekijöiden lapinretkiltään kokoama kuvateos.

Seppo Lammi/Tapio Osala, O & G Kustannus Oy 1988, **Pohjoinen erämaa**, Kessi-Vätsäri Kantaa ottava kirja 1980 luvun kuumasta aiheesta luonnon säilyttämisen puolesta.

Lapin Kultala-säätiö 1984, **Ivalojoen kultalat** Historiallinen kuvateos Lapin kullankaivuusta kuvin ja piirroksin.

Kai Linnilä, Tammi 1983, **Lappi värikuvin** Osin matkailijan silmin nähty kuvakertomus Lapista.

R Lounimo/Erkki Mikkola, WSOY 1965, **Lappi väreissään** Laajahkoin kuvatekstein varustettu teos Lapista.

Reino Lounimo/Paavo Noponen, Paperitaide Oy 1974 **Vaeltajan Lappi** Lappia vaeltajan silmin.

Länsikirja Oy 1983 **Lapinläänin kirkot** Kirjassa on esitelty nykyisin olemassa olevat Lapin vanhat ja uudet kirkot.

Ernst Manker, 1977 **Kahdeksan vuodenajan kansa** Piirroksin, kuvin ja tekstein esitetty "vaellus" Ruotsin Lapissa.

Einari Merikallio, Otava 1924 **Jäämeren äärellä** Lintukuvia ja -kuvauksia Petsamon Heinäsaarilta ja niiden lähiseuduilta.

Mauri Nieminen/Rainer Rajahalme Rovaniemi 1994 **Poroaakkoset** Porojen elämää A:sta Ö:hön piirroksin ja tekstein.

Ilpo Okkonen, Tornio 1996 **Tornio** Tornion 375-vuotisjuhlien johdosta julkaistu laaja-alainen kuvateos.

Väinö J Oinonen, Otava 1947 **Kolmen valtakunnan Kota-Lappia** Mielenkiintoinen kertomus paimentolaiselämää viettäneiden porolappalaisten elämästä.

Seppo J Partanen/Hannu Lukkarinen, Gummerus 1989 **Lapinmaan kuusi vuodenaikaa** Vesiväripiirroksin Lappia esittelevä taidekirja.

Ilkka ja Matti A Pitkänen, Weilin & Göös 1984 **Poromiehet** Teoksessa kuvataan tämän pienen ammattikunnan vuosisataista elämää.

Ilkka ja Matti A Pitkänen, Otava 1982 **Poropoika** Kuvakertomus 12-vuotiaan Arin ja hänen pikkusiskonsa puuhista porojen parissa.

Matti A Pitkänen, Weilin & Göös 1981 **Lappi napapiiriltä jäämerelle** Upea teos valtakuntien rajoista huolimatta yhtenäisen alueen luonnosta ja yhteiselosta.

Matti Poutvaara, WSOY:n kustantamat kuvateokset 1968 **Rovaniemi,** 1966 **Komea Koillis-Suomi,** 1964 **Lappi - keskiyönauringon maa** 1965 **Kemistä utsjoelle,** 1964 **Tornionlaakso**

Istvan Racz, Otava 1972 **Saamelaista kansantaidetta** Kulttuurihistoriallinen taidekirja pohjoisen kulttuurista kolmen valtakunnan alueella.

Anna Riwkin-Brick/Mikko Kilpi, WSOY 1961 **Lapinkylä jutaa** Kuvakertomus vaeltavasta lappalaisyhteiskunnasta.

Rautakirja Oy, vuosi ? **Lapponia - ihminen ja poro** Seikkaperäinen kuvateos poromiesten elämästä.

Pekka Rönkkö, Kustannus Oy Pohjoinen 1985 **Noitarummusta kirkkauden kruunuun** Lapin kirkkomaalauksia keskiajalta nykypäivään.

Sodankylän kunta 1993 **Sodankylä** Kuvateos Sodankylän nykypäivistä.

Markku Tanttu, Forssan Kustannus Ky 1985 **Kesämaisemia Lapista** Kuvamuistoja erämaaretkiltä Lapissa.

K.M.Wallenius/A Hämäläinen, Otava 1940 **Lapin sota** Lapin sodan kuvia vuosilta 1939-1940.

WSOY 1970 Kirjasarjasta **Kaunis Suomi, osa 2** Laaja-alainen kuvateos Lapista, nähtävyyksistä ja luonnosta.

Lauri Yli-Tepsa ym. Kustannus Oy Pohjoinen 1986 **Suvannon kylä** Kuvateos sodan tuhoilta säästyneestä Kitisen varren kylästä.

Kyösti Lamminjoki

Tunturiladun hopeinen mitali

Mitalin suunnittelukilpailuun tuli 15 ehdotusta, joista johtokunta 16.12.1995 pitämässään kokouksessa valitsi nimimerkin Tshohkka lähettämän ehdotuksen. Nimimerkin takaa löytyi aktiivinen tunturilatulainen ja vakituinen lehtemme avustaja Matti Rekola Tampereelta. Mitalin kuviointia Matti luonnehtii seuraavasti: Tunturiin nouseva latu symbolisoi pyrkimystä ylöspäin korkeampiin tavoitteisiin. Reunassa kiertävä ornamentiikka viittaa Lapin harrastukseen. Keskellä oleva irrallinen tunturikuvio voi olla myös kullattu.
Valintaperusteina johtokunta käytti numismaatikon ja graafisen alan asiantuntijan lasusuntoja sekä ehdotuksen toimintaamme kuvaavaa symboliikkaa. Kiitoksemme Sinulle Matti ja muille kilpailuun osallistuneille mielenkiinnostanne tätä asiaa kohtaan.

Kyösti Lamminjoki

OI NIITÄ AIKOJA

Siihen aikaan kun Tunturilatu oli vielä nuori eli 50-luvun alkutaipaleella sattui meikäläinenkin kahteen otteeseen ottamaan ensi tuntumaa Lappiin. Arpaonnen myötä, silloisen Wärtsilän porukan kuopuksena.

Eiväthän ne varsinaisia vaelluksia olleet, reppuhiihtoa vain. Tukikohtana muuan talo Sirkan kylän keskustassa. Pääasiassa Levin rinteillä sivakoitiin, mutta toki me viikon aikana pitemmälläkin.

Matkasta Lappiin muistan sen verran, että höyryveturi kiskoi Rovaniemelle, josta nokallinen bussi vei perille. Ainakin kerran se jäätä pitkin ylitti Ounasjoen, siltaa kun ei ollut ja lossi kökötti rannalla lumessa. Paluumatkoilla katseltiin Rovaniemeä, joka oli viela kuoriutumassa sodan vaurioista uuteen kukoistukseen, piipahdettiinpa Ounasvaaran kisoissakin katsomassa Tauno Luiron lennokkaita hyppyjä.

Kittilässä oli sähköt, mutta Sirkassa ei. Öljylamppu mallia Petromax oli minulle niin outo kapistus, että kerran salaa tutkin sitä tarkemmin ja menin sormella tökkäämään sen hiiltynyttä sukkaa. Tietäähän sen kuinka siinä kävi eli uusiksihan se meni.

Sirkan kylän ohella Levitunturikin oli neitseellisen koskematon. Sille kavuttiin haarakäyntiä ensin hakkelusta ja sitten paljakkaa. Puusuksilla tietenkin, vaikka oli niissä minun lainaamissani kylläkin teräsreunat.

Retkiasut olivat sen ajan mallia. Eka reissulla ainoa jolla oli muodikas anorakki, oli majatalomme tytär, joka lähti monesti meidän mukana retkille. Oli muuten aika hyvän näköinen neitokainen, jota imarreltiin ja vähän kaiketi flirttailtiinkin. En minä, mutta pojat. Mitäpä meikälainen silloin, vuosia ennen inttiä, naisista ymmärsi, kun tuskin kunnolla vieläkään.

Lepotauko Levitunturin kurussa. Kirjoittaja naisten keskellä, vaikka väittää, ettei flirttaillut, vaan pojat.

Pisin hiihtoretki, viitisen peninkulmaa, oli Aakenuksella käynti. Siinä mielessä kylläkin mittava matka, että vaikka sinne latu johtikin, ei siihen aikaan suksille uraa koneilla tehty eikä ollut kelkkajälkiäkään. Voihan olla, että "peltipailakka" oli keksitty ja käytössä jenkeissä ja Kanadassa, mutta ei niitä Suomen Lapissa näkynyt. Tältä reissulta muistan, että Kätkätunturin kupeella katosi yksi naisihminen joukosta, mutta onneksi kohta löydettiin ja kaivettiin esiin tämä ladulta suistunut monen metrin hangesta. Opittiin, että letkassa tärkein henkilö on häntäpään valvoja.

Käytiinhän me toki Pallakselläkin. Bussilla tosin vain Kutunivan kylään, jonne aurattu tie päättyi. Sieltä johti hotellille pororaitti ja latu, tuollaiset reilut 12 kilometriä. Vielä jaksettiin kavuta Taivaskerollekin. Eipä ollut minulla silloin vielä aavistustakaan Tunturiladusta ja siitä, että se tuonne upeiden kerojen tuntumaan Vuontisjärven rantatöyräälle rakentaa runsaat kymmenen vuotta myöhemmin ikioman upean Susikyrön.

Saksmannien tuhoaman alkuperäisen hotellin rauniot törröttivät siihen aikaan vielä hangesta nykyistä hotellia ylempänä. Olipa siellä hiihtohissikin, mutta vastakkaisella suunnalla kuin nykyään eli Pallaskeron rinteessä. Suurhiihtäjät harjoittelivat jo silloinkin näissä maisemissa, oltiin nimittäin ravintolan puolella samaan aikaan Heikki Hasun kanssa. Ei tule mieleen, mitä me porukalla syötiin, mutta sen muistan mitä juotiin. Hintataso kun oli sen ajan kuoletuskustannusten takia mieleenpainuvan korkea. Paluumatka myötämäkeä Kutunivaan oli yhtä lentoa, lieneekö ollut päässä vähän sitä ylihinnoiteltua menovettä vauhdittamassa.

Majapaikassa Sirkassa oli täysihoito, jopa retkieväineen. Illat kuluivat jutellessa ja myös aidossa savusaunassa, mikä oli meikäläiselle yhtä uutta kuin edellä mainittu Petromax. Arvellutti, että onko sitä hikinen mennessä ja nokinen tullessa, mutta kyllä sieltä vaan puhtaana palattiin. Kerran porukan rohkein kokeili porolla ajoa pihapiirissä, kun muuan paikallinen asukas sellaista tarjosi, pikku kulausta vastaan. Kaveri ehti hädintuskin hypätä kyydistä, kun poro lantalaista säikkyen paineli pulkkineen siitä vaan piha-aidasta läpi niin että rimat lentelivät. Totesi siinä joukkomme vetäjä, ettei tuolla menopelillä ryynipussia kaupasta ehjänä kotiin tuoda.

Noista ajoista ehti kulua liki 30 vuotta seuraaviin Lapin retkiini eli näihin tunturilatulaisvuosiin. Hyviä ovat olleet, niin ne vanhat kuin nämä uudemmatkin.

Onhan toki uusi aika luonut paljon uutta elinheinoa Lappiin, kuten nämä laskettelukeskukset, hotellit, mökkikylät ynnä muut "kotkotukset" meidän ihmisten iloksi. Mutta kun muistelee entisiä aikoaa ja katselee tänä päivänä vaikkapa Kittilän kirkon vaiheilta Ylläksen ja Levin parturoituja rinteitä, niin kyllä sydämestä riipaisee . Eikä tässä kaikki, paljon lisäähän on luvassa.

Jotakin sentään on, mikä vähän lohduttaa. Ainakin nuo lailla suojatut Lapin laajat kansallispuistot.

Lasse Strang

Kirjoittaja Rovaniemen torilla 19.3.-51 lähdössä pohjoiseen. Vyötäröllä laatikkokamera. Taustalla Ounasvaara.

Ne jutut

Oli kaunis, aurinkoinen ja lämmin toukokuun lopun iltapäivä jossain Hammasojan varrella. Jäseniä painoi, ruokailun jälkeen tekee mieli ottaa nokoset tai ainakin olla pitkällään alkavan kesän metsän ääniä kuunnellen. Puro puheli meille kuin olisi joku jatkuvasti ollut saapumassa asennollemme. Siinä aikani lepäiltyäni tulee mieleen muutama juttu.

–Tuolla Sallivaaran suunnalla se on Koskenkorvapullo hinnoissaan. Retkikumppani ei vielä liikahdakaan, kuuluu vain kuorsausta, mutta sitten säpsähtää.

– Mitä sanoit?

– Niin , että on sillä viinalla hintaa täälläpäin.

– Kuin niin, krooh-puuh?

– No kun paliskunta halusi Litmuorvaaran tutkan rakentamisen aiheuttamista haitoista korvauksia Puolustusministeriöltä, tarjosi tämä vain 60 000 markkaa. Asia on kuulemma sama kuin Koskenkorvapullon tarjoaisi vararoporoisännän mukaan. Vaadittu summa olisi ollut parisataatuhatta.

– Ketä se nyt kiinnostaa?

– Vanhemmat taksimiehet tuolta Inarin kylältä tietää kertoa alueen historiaa. Kuulin taannoin Angelista tullessani, että taksi joskus 60-luvulla ajelutti Suomen Punaisen ristin nuoria naissairaanhoitajia Inarin nähtävyyksiä ja poroerotuspaikkoja näyttelemässä. On se varmaan ollut eksoottista hommaa etelän ihmisille.

– Krooh, mitä ekspoa?

– No poromiehet tietysti keksivät vaatia naisia suorittamaan poromiehenvalan, mikä tarkoittaa sitä, että sairaanhoitajien oli purtava poro. Arat naiset tieten eivät toimeen uskaltaneet ryhtyä. Kunnes poromiehistä rohkein päätti näyttää, kuinka työ tehdään. Homma oli sujunut hyvin siihen saakka, kunnes kyseinen poromies karvat suupielissään oli juossut läheisen rakennuksen kulman taakse, josta oli ruvennut kuulumaan kovaa oksentamisen ääntä. Kertovat taksin mukaan olleen myöhemminkin paikallisia naisia, jotka ovat poroa purreet.

– Kahvinporoja on minulla suussani...

– Oletko kuullut, kuinka topografikunnan miehet joutuivat väärälle kämpälle? Tuo taisi tapahtua ollessani Mantoselän kämpällä kymmenisen vuotta sitten. Oikeastaan minä ja rajavartija Eino Kettunen taitavat tietää tämän. Olin näet Mantoselässä yksin, kun sinne saapui innokkaina kaksi miestä puhuen keskenään jotain Rakitsoista. Sanoin jotain siihen suuntaan, että tämä on Mantoselkä. Toinen hamusi povitaskustaan hätäisesti karttaa ja yhdessä he tutkivat tilannetta kartan avulla. Olisitpa nähnyt ne ilmeet, kun suut loksahtivat auki heidän tajutessaan virheen tapahtuneen. Korvatunturiinhan heidän piti. Ja parasta oli...

– Parhaat safkat tällä reissulla oli, kun tulomatkalla käytiin Tampereen aseman nakkikioskilla...

– Annahan, kun jatkan. Tapasin Kettusen Savukoskella ja vasta siinä yhteydessä sain tietää, että miehet olivat työasioissa ja topografikunnan ihmisiä. Eino kertoi miesten jalkojen lyöneen kovasti setsuuria heidän palatessaan Kemihaaran rajavartiolle seuraavana päivänä. Omasta puolestani voin sanoa, että olivatpa he hakeneet rajavartiota jo Naltion erotuspaikalta, jalanjäljet johtivat sinne.

– Ja päivärahat juoksi tietenkin...

– Taannoin Ivalon kylälle aamulla tullessani yksin juuri täältä Hammastunturin kairasta minua varta vasten kiinnosti, kuka tulisi ensimmäisenä vastaan kylän raitilla. No tuli kovasti juovuksissa oleva mies oksennusta rintamuksessaan. Olisi pyytänyt kahville johonkin baariin, mutta eihän siihen kuuden aikaan mikään Ivalossa ole vielä auki. Ja siinä aamulla kylän tapahtumia seuratessani tämä humalikko näytti tulevan vain entistä enemmän juovuksiin – ihmeellisiä nämä Lapin asukkaat...

Puro solisi ja puheli lähistöllä. Viereltäni alkoi kuulua entistä ankarampi kuorsaus. Aurinko lämmitti miellyttävästi, mihinkä tästä nyt kiire. Paneuduin pitkäkseni minäkin. Ja taisinpa kuorsata kohta itsekin. Keskellä kirkasta päivää.

MK

Urho Kekkosen kansallispuisto tiedottaa:

Urho Kekkosen kansallispuiston autiotupia ei ole lukittu

Tunturilatu-lehden numerossa 1/96 Markku Tawast kertoili kuulumisia Itäkairaan suuntaamaltaan vaellukselta. Koska kirjoituksessa epäiltiin, että Urho Kekkosen kansallispuiston tupia lukitaan tai on jo lukittu, on aihetta vastata muutamalla sanalla.

Metsähallituksen retkeilypalveluita tarjoavat nykyisin virkistyspalveluiden ja luonnonsuojelun tulostoiminnot, joiden toimintaa ohjaavat eri ministeriöt.

Kansallispuistojen autiotupia, niin kuin muutakin luonnonsuojelualueiden hoitoa, rahoittaa ympäristöministeriö. Kansallispuistojen hoidon ei odoteta tuottavan taloudellista voittoa. Virkistyspalveluita rahoittaa osaksi maa- ja metsätalousministeriö, mutta suurimmaksi osaksi toiminnan täytyy pyöriä liiketalousperiaatteella.

Virkistyspalvelut toimivat enimmäkseen muualla kuin luonnonsuojelualueilla. Ne hoitavat valtion retkeilyalueita (esim. Hossa, Ruunaa) ja erämaa-alueiden retkeilypalveluita.

Viime kesänä Metsähallituksen virkistyspalvelut tiedotti joidenkin autiotupien lukitsemisesta. Uutinen sai jo silloin monet tiedotusvälineet kyselemään Urho Kekkosen kansallispuiston tupien kohtaloa.

Emme suunnittele Urho Kekkosen kansallispuiston yhdenkään autiotuvan lukitsemista emmekä ole lakanneet hoitamasta puuhuoltoa. Tietääkseni tällaisia aikeita ei ole muissakaan kansallispuistoissa. Toivomme kyllä että jokainen kävijä pyrkisi käyttämään puuta mahdollisimman säästeliäästi. Puu- ja jätehuolto nielee budjetistamme jättisiivun.

Pyrimme tiedottamaan Urho Kekkosen kansallispuiston kävijäpalveluiden muutoksista parhaamme mukaan. Virkistyspalveluiden uusi valtakunnallinen palvelunumero 0203-44122 vastaa retkeilyäkin koskeviin kysymyksiin ja ohjaa tiedon tarvitsijaa eteenpäin. Ajanmukaisinta tietoa UK-kansallispuiston tilanteesta saa soittamalla luontokeskuksiimme, Koilliskairan luontokeskus (ent. Tankavaaran opastuskeskus) 9693-626 251, fax 9693-626 113 ja Savukosken luontokeskus 9692-841 401, fax 9692-841 125. Meitä voi lähestyä myös sähköpostin välityksellä, E-mail ukpuisto@ metsa.fi.

Olemme kiitollisia kaikesta palautteesta, jota retkeilijöiltä kuulemme. Puisto on suuri ja henkilökuntaa hehtaareihin nähden vähän. Esimerkiksi siltojen rikkoutumisesta ym. kannattaa tiedottaa meille heti maalikyliin palattua.

Yhteistyöterveisin Arja Vasama, puistonjohtaja

Metsähallitus

Kannatan retkeilyalueiden huoltomaksua

Suomen Latu on ilmoittanut vastustavansa "retkeilymaksua" vapaaehtoisenakin. Pidän moista kannanottoa valitettavana ja olen toista mieltä. Mielestäni pienen puu- ja jätehuolto*maksun kantaminen huolle*tuilla alueilla retkeileviltä olisi sekä aiheellista että oikeudenmukaista.

Realiteetit

Kansallispuistojen ja muiden suosituimpien retkeilyalueiden jätehuoltotilanne ei ole koskaan ollut hyvä, vaikka Metsähallitus on satsannut siihen huomattavasti. Ei tunnu mahdolliselta, että Metsähallitus saisi valtion budjetista entistä enemmän rahaa jäte- ja puuhuoltoon, vaikka järjestöt esittäisivät miten voimakkaita vetoomuksia tahansa - kyllä todellisuudessa suunta on väistämättä laskeva. Myöskään Metsähallituksen liiketoiminnasta tuskin kertyy lisääntyviä summia retkeilyalueiden huoltoon käytettäviksi, varsinkin, kun sen liiketoiminnan muotoja samalla haluttaisiin rajoittaa.

Jäte- ja puuhuollon sekä autiotupaverkoston ylläpitäminen edes nykyisellä tasolla vaatii uusia rahoitustapoja jossakin muodossa. Huollon heikkeneminen rappeuttaisi suosituimpia alueita entisestään, kuten jokainen ymmärtää.

Oikeudenmukaisuus

Jokamiehenoikeuksiin vetoaminen jäte- ja puuhuollosta puhuttaessa on harhaanjohtavaa. Ilmainen jäte- ja energiahuolto eivät ole mitään jokamiehenoikeuksia, vaan kyllä niistä käyttäjät yleensä maksavat - kaikkialla muualla paitsi kansallispuistoissa ja muilla huolletuilla retkeilyalueilla.

Huolletut retkeilyalueet ovat verrattavissa urheilulaitoksiin, joiden käytöstä yleensä peritään jonkinlaista käyttömaksua. Miksi yhteiskunnan retkeilypalveluja käyttävien pitäisi olla erikoisasemassa? Eikö olisi reilua, että he osallistuisivat kustannuksiin edes jossakin määrin, kuten uimahallinkin käyttäjät?

Tunturiladun kämppien käyttäjät maksavat ns. puukassamaksun ja ymmärtävät sen tarpeellisuuden. Kukaan ei vaadi jokamiehenoikeuteen vedoten, että yhteiskunnan pitäisi rahoittaa kämppiemme polttopuut ja muu huolto. Eikö olisi kohtuullista, että omasta kulutuksesta maksettaisiin samalla tavalla, kun samanlaisia kaukaa tuotuja puita poltetaan ulkosalla, retkeilyalueen nuotiopaikalla?

Unikuva

Olen nähnyt unta tällaisesta jäte- ja puuhuoltomaksujärjestelmästä ("retkeilymaksuahan" ei kukaan ole missään vaiheessa kaavaillutkaan!).

Maksu on vapaaehtoinen, ja kaikki huolletuilla alueilla retkeilevät pitävät sen suorittamista kunnia-asianaan. Retkeilyväen joukkojärjestöt markkinoivat sitä tehokkaasti jäsenilleen. Osoituksena suoritetusta maksusta on retkipuseron kaulukseen kiinnitettävä pinssi, jonka väri vaihtuu vuosittain. Se tunnetaan "erämerkin" nimellä.

Poikkeuksena vapaaehtoisuudesta edellyttävät huolletuille alueille johdettuja retkiä järjestävät yhteisöt yleisesti, että osanottajat lunastavat erämerkin samalla kuin maksavat osanottomaksun.

Pinssin valmistaminen on halpaa, ja koska järjestöt levittävät sitä tehokkaasti jäsenilleen ja erilaiset retkeilyalueiden liepeillä toimivat palveluyritykset myyvät sitä palkkiotta, kustannukset jäävät pieniksi. Vaikka erämerkin ostaminen ei maksa paljoa, jää sen hinnasta siten reilu osa käytettäväksi puu- ja jätehuoltoon. Merkin tuotolla huolletut puu- ja jätehuoltopisteet merkitään samalla symbolilla, joka on pinssissä. Merkin hankkimisen motivaatiota lisää se, että jokainen voi omin silmin nähdä maastossa, miten sen tuotto on käytetty. Erämerkki on myös kohentanut retkeilykulttuuria, kun se on herättänyt kulkijat huomaamaan, että huolto maksaa. Yhä useampi pyrkii tuomaan roskansa pois erämaasta itse, eivätkä Käsivarren puuttomien alueiden autiotupien pihoissa enää loimua valtavat ajanvietenuotiot. Todellinen tulevaisuus Yllä oleva oli tietenkin vain unta. Todellinen tulevaisuus on aivan toisen näköinen. Todellisuudessa retkeilyjärjestöt vaativat jopa jokamiehenoikeuteen vedoten, että Metsähallitus edelleenkin maksaa puu- ja jätehuollon budjettivaroin. Siis että suomalaiset veronmaksajat rahoittavat retkeilyharrastuksen - nekin, jotka eivät ole koskaan käyneet retkeilyalueen lähelläkään. Kun Metsähallitus ei saa enää budjettivaroja entiseen tapaan, se joutuu supistamaan huoltotoimintaansa. Näin siitä huolimatta, että se pyrkii epätoivoisesti kehittämään uusia maksullisia palveluja ja tulee näin kilpailleeksi retkeilyalan yritysten ja järjestöjen kanssa. Huollon heikentyessä kansallispuistot ja muut suositut retkeilyalueet rappeutuvat. Niiden roskaantuminen lisääntyy entisestään.

Mikäpä on tulistellessa, kun puut ja roskis ovat käden ulottuvilla. Jokamiehenoikeuksiako?

Parhaiden autiotupien oveen ilmestyy lukko, ja ne muuttuvat maksullisiksi kämpiksi. Jäljelle jäävien autiotupien ympäristöstä hakataan niin kelot kuin tuoreetkin puut, koska puuhuoltoa ei enää ole. Suosituimmista tuvista poltetaan pöydät ja ritsitkin. Niiden käymälöissä pistäytyminen on kaikkea muuta kuin mieltäylentävää. Kun huollettuja nuotiopaikkoja ei enää ole, poltellaan nuotioita pitkin kansallispuistoja, ja polttopuuthan otetaan pystystä - maapuut ovat loppuneet jo ajat sitten.

Siistiä luontoa kaipaava retkeilyväki siirtyy kansallispuistoista ja muilta "huolletuilta alueilta" erämaa-alueille, jolloin niidenkin kuluminen ja roskaantuminen kiihtyy. Pidä Lappi Siistinä ry harjoittaa vaatimatonta valistustoimintaa ja järjestää pienimuotoisia talkooleirejä. Silloin tällöin se järjestää Tunturiluuta-operaation kaikkein pahimmin roskaantuneilla alueilla.

Tässä ei ollut ainuttakaan tuulesta temmattua uhkakuvaa. Näinhän asioita hoidetaan ja tällaiseen suuntaan kehitys on menossa. Mutta yhtä vain ihmettelen Mutta yhtä asiaa vain ihmettelen... Miten on mahdollista, että Pidä Saaristo Siistinä ry on pystynyt luomaan sellaisen venejilijöiden Roopejätehuoltojärjestelmän, joka muistuttaa suuresti unessa näkemääni erämerkkijärjestelmää? Roopejätepisteet rahoitetaan suureksi osaksi veneilijöiden vuosittain ostamalla Roope-tarralla, jonka hankkiminen on veneilijöille kunnia-asia. Se, jolla on venessään samanvuotinen Roope-tarra, nauttii hyvillä mielin Roopejätehuoltopisteen palveluista.

Miksi veneilijät eivät jokamiehenoikeuteen vedoten vaadi jätehuoltoaan rahoitettavaksi budjettivaroin? Ovatko he siis jotenkin kummallisia ihmisiä?

Juhana Häme

Pirkan hiihtäjä se olen minäkin

Tarinani ei ole mikään sankaritarina. Siitä ei löydy aineksia yhden välimerkin vertaa kirjoitettaessa Pirkan hiihdon historiaa, mutta se on kuitenkin minulle tärkeä ja se on minun osuuteni tässä mittelössä.

Elämäni polku sivuaa Pirkan hiihtoa kolme kertaa. Ensimmäinen kosketus tapahtui talvella -56, jolloin hiihto hiihdettiin toisen kerran. Suoritin varusmiespalvelusta Niinisalossa ja olin aliupseerikoulun oppilaana sijoitettuna kovapanosammuntoja Pohjankankaalla suorittavaan harjoituspatteristoon. Tykkinä meillä oli 76 mm kanuuna vm 1902, joka liikkui talvella eräänlaisen tykkireen päälle nostettuna kolmen hevosen vetämänä. Varusmiesaikainen kalenterini kertoo, että perjantaina ja maanantaina oli ammuntoja, mutta siinä välissä, sunnuntaina 26.2.56 on merkintä "Pirkan hiihdon lähtölaukaus".

Siihen komennettiin näet jaos, 2 tykkiä, johon miehistöön minäkin kuuluin. Hyvissä ajoin ennen klo 5 olimme valmiina rantamännikössä putket Valkiajärven suuntaan osoitettuna paukkulaukauksilla ladattuina. Johtajallamme oli kello kädessä ja sekunnilleen klo 05.00.00 kajahtivat laukaukset ja jäällä ollut miesjoukko lähti matkaan. *Sama toistui vielä klo 6 ja 7.* Kuulimme, että eri sarjat lähtevät matkaan tunnin välein, viimeisenä kilpasarja.

Toinen kosketus oli hieman konkreettisempi. Olin tullut puolustuslaitoksen palvelukseen ja ilmoittauduin monien muiden varuskuntalaisten tavoin Pirkan hiihtoon. Säät viikolla eivät kuitenkaan näyttäneet lupaavilta hiihtoa ajatellen. Muistan selvästi, kun kävin sukset polkupyörään sidottuna Niinisalon läntisellä kansakoululla, siellä missä nykyisin on Tykistömuseo, ilmoittautumassa, oli tiellä aivan vesilammikoita. Siellä sukset leimattiin, sain rintanumeron ja varuskunnan lääkäri Reino Mujunen suoritti lääkärintarkastuksen.

Aamuila, kun retkisarja klo 6 valmistautui lähtöön, sää alkoi kirkastua ja hieman kylmetä. Kun miehistösaunan luona nostin numerolapulla varustetun reppuni SA-autoon, oli paikalla myös minua muutamia vuosia vanhempi ja sotilasarvossa edellä oleva palvelustoveri, Niilo Komu. Hän totesi tyytyväisenä että poikakin on lähdössä hiihtämään ja kehoitti lähtemään mukaan. Otin tarjouksen kiitollisena vastaan, kun tiesin Niilon hiihtäneen aikaisemminkin tämän hiihdon. Lähtöä odotellessa Niilo opasti, että seuraa vain minua kuin varjoa, minä määrään tahdin ja vauhdin.

Lähdön tapahduttua emme yrittäneetkään keulaan, vaan jäimme rauhallisesti etenemään puolen välin paikkeille. Keulaan pyrkijöitä oli alusta alkaen kyllä riittävästi. Lähtöalueelta kymmenet ladut pikkuhiljaa yhtyivät ja Jämille tultaessa niitä oli ilmeisesti vain kaksi, mutta kyllä oli joukkokin venynyt.

Sää kylmeni muutaman pakkasasteen seudulle, suksi luisti mainiosti. Voitelun olin suorittanut liisteroimällä. Hiihtovarusteet minulla oli sen ajan mittapuun mukaan hyvät. Hiihtopuku kaksiosainen pusero/housut, sukset Lampisen Lamelli-sälesukset ja rottinki sauvat. Selässä pieni reppu, jossa suksivoiteita, alusvaatekerta ja villapaita mahdollisen keskeyttämisen varalle.

Matka taittui vaikeuksitta. Hiihtotaktiikan muistan selvästi. Kun saavutimme edellä hiihtävän letkan, jäimme hetkeksi hiihtämään hännille ja sopivan kohdan tullessa spurttasimme toista latua ohitse ja jäimme taas hiihtämään omaa tahtiamme. Näin paransimme sijoitustamme taas kymmenellä sijalla. Tokihan myös meidät ohitettiin useasti, varsinkin tuntia myöhemmin lähteneiden kilpasarjalaisten toimesta.

Sivuutettiin Jämi ja Vatula, joissa naukattiin mehua ja pikkupurtavaa. Saavuttiin Kyröskoskelle, matka hieman yli puolivälin. Siellä pidettiin taukoa syöden lihakeittoa ja suksia voidellen. Kyröskosken jälkeen käveltiin palan matkaa sukset kainalossa. Matkan teko ei ollut enää lentämistä, mutta tulihan se Rokkakoski ja Julkujärvikin vihdoin vastaan, ja viimein maalikin Lamminpään kansakoululla. Maaliin tultiin kunniakujaa pitkin, jossa kuulutettiin rintanumero, ilmoitettiin aika ja sijoitus ja annettiin mitalli käteen. Poika oli hiihtänyt 90 km ja oli onnellisesti maalissa, varustereppu mukana saunaan ja sen jälkeen rukailemaan.

Kolmannen kerran polkumme sivat toisiaan v -94, jolloin Pirkka oli hiihdetty 40. kerran. Toukokuussa vietti Latuneuvojat ry 35 v juhlaa maastotapahtumana Ruovedellä. Paikalla oli myöskin Pirkan hiihdon toiminnanjohtaja Väinö Martikainen ja puhe sivusi jossain vaiheessa ko hiihtoa. Minäkin valittelin, että olen kerran hiihtänyt Pirkan hiihdon, mutta en muista aikaani ja sijoitustani. Väiski sanoi, että kyllä tulokset ovat tallessa, mutta ihmetteli, että mihin sinä näitä tietoja tarvitset. Minä siihen, että kaiverruttaisin mitallini ja antaisin sen pojanpojalleni. Opastoverit ympärillä näyttivät siltä ja antoivat jopa ymmärtää, että taidat puhua palturia koko hiihtotouhusta, kun et hiihtovuottakaan muista.

Mutta Väiskipä suhtautui asiaan vakavasti ja antoi hetken päästä paperilapun, johon kirjoitin yhteystietoni. Muutaman päivän päästä hän soitti ja ilmoitti, että olin sijoittunut retkisarjassa v -59 sijalle 204 ja aika 9.24.57.

Pirkan hiihdon historiikki kertoo, että retkisarjassa tuolloin hiihti maaliin 381, voittajan aika 6.19.12 ja viimeisen maaliin tulleen aika 12.20.20.

Hyvässä järjestyksessä on Pirkan hiihdon arkisto, kun tälläinen tieto sieltä 35 vuoden kuluttua käden käänteessä löytyy.

Nyt minun Pirkan hiihdon ainokainen mitallini on kaiverrettuna ja voin luovuttaa sen pojanpojalleni Mikolle Rovaniemelle. Hän voi näytellä sitä kavereilleen ja sanoa: "Minumpa pappani on oikein Pirkan hiihtäjä".

Aaro Linna Tikkakoski

Pirkan Reppu-hiihdossa 9.3.96

"Ponnistamisen ilo, nääntymsen autuus ja voimien palautumisen hurma."

Nämä ovat Tahko Pihkalan omat sanat, kun Pirkkaa hiihdettiin 25. kerran. Ei millään voinut vastustaa Matin kutsua "Talven suureen seikkailuun", Juhlavuotemme merkittävään tapahtumaan. Olosuhteet olivat lähes ihanteelliset klo 6.30, kun asetuimme Kankaanpäässä ladun päähän. Kymmenkunta pakkasastetta ja kirkas aamu.

Koko päivän saimme hiihtää upeassa säässä nauttien matkanteon hurmasta. Matti vain huokaili, että olisipa aikaa kiehauttaa nuotiokahvit. Otimme tapahtumasta kaiken mahdollisen irti ja viihdyimme ladulla 12 tuntia, ydinporukka Matin kanssa, toiset tyytyivät vähempään.

Kolbman lapinkylässä meitä odotti paitsi kakkukahvit, myös juhlallinen vihkiminen Tunturiladun Juhlahiihtäjiksi ja Hämeenkankaan Susiksi. Virkistyneinä, nenänpäät noessa pyyhkäistiin loput 20 km Lamminpäähän ja saunaan. Hieno ja haasteellinen tapahtuma, kiitos Matti.

Tunturiladun Juhlahiihtäjä,
Hämeenkankaan Susi,
Johtaja Susi 177
Helinä Martikainen

LAPIN LUONTOA 2

Naali – tunturien asukas

Vaikka tunturilatulaiset nimensä mukaisesti ovat kulkeneet paljon tuntureilla, harva jäsenistämme on kohdannut naalin sen omimmassa maailmassa - tunturissa. Itse olen tavannut naalin kaksi kertaa; toisen kerran Utsjoen Piessjärven seudulla ja toisen kerran Utsjoen Savdsajärvien suoalueilla. Molemmat kohtaamiset ovat tapahtuneet kesäaikana, jolloin naali kulki hyvin piileskellen palsasuon pounikoissa napaten lopulta tavin saaliikseen.

Naali on erittäin uhanlainen laji ja tästä sen suojelua edistämään on perustettu Maailman Luonnon Säätiön naalityöryhmä, jota vetää "myyräexpertti" ja tunturien kulkija Asko Kaikusalo. Työryhmä on käynnistänyt naalin pelastamishankkeen, jossa naaleja ruokitaan keinoruoalla ja tarhataan naaleja, joiden jälkeläisiä istutetaan kiljuhanhien tavoin vanhoille pesimäalueille tulevina vuosina.

Naali on todellinen tunturilaji, sillä sen kesäinen harmaa ja talvinen valkoinen väri sulautuu tunturien maisemaan hyvin. 1800-luvun lopulla naalista tuli suosittu turkis ja metsästys hävitti koko Pohjoismaiden naalikannan lähes kokonaan. Muutaman vuosikymmenen aikana naali rauhoitettiin: Ruotsissa 1928, Norjassa 1930 ja vihdoin myös Suomessa 1940. Pohjoismaiden kokonaiskanta lienee nykyisin alle 500 yksilöä, joista Suomessa 10 - 20.

Mikä naalia sitten uhkaa? Tätä on yritetty selvittää pitkään vuonna 1983 käynnistyneen yhteispohjoismaisen naalitutkimuksen avulla. Syitä on useita. Pääsyynä naalien taantumiseen pidetään tunturialueiden kasvanutta kettukantaa, sillä vahvempana lajina kettu nappaa naalin jopa saaliikseen. Aikaisemmin naalille jäi teurasjätteitä maastossa tehdyistä poroteurastuksista. Voipa joku innokas luontokuvaajakin saada pahaa tuhoa naaliperheen pesäkummulla.

Nykyisin naali on suurharvinaisuus, sillä Suomessa ei tiettävästi pesi yhtään naalia. Hyvinä myyrävuosina sen voi kuitenkin havaita tunturialueellamme. Jos joku onnekas kulkija naalin löytää, niin ilmoittakoon siitä allekirjoittaneelle.

Juhlavuoden kunniaksi kerään myös kaikki tunturilatulaisten naalihavainnot 50 vuoden ajalta. Eli havainnot (määrä, päivä, paikka jne) paperille ja postiin 31.7. mennessä. Teen havaintojen perusteella koosteen jäsenistömme naalitietoudesta ja luovutan aineiston WWF:n naalityöryhmälle.

Antti Karlin

TERVETULOA

JUHLAVUODEN AAMUKAHVEILLE

SUOMEN LADUN LEIRIPÄIVILLE

Tunturilatu on varannut yhteisen telttailualueen Suomen Ladun Leiripäiviltä **28.-30.6.96.**
Sunnuntai aamuna **30.6** tarjotaan alueella juhlavuoden "aamukakkukahvit" tunturilatulaisille klo 8.00 Tunturikerho Kavtsin 1/2joukkueteltan lähistöllä.

KAIKKI MUKAAN !

PS: Muistakaa ilmoittautua hyvissä ajoin leiripäivien kilpailuihin.

TUNTURILATU 50-VUOTTA KESÄ-TAPAHTUMA

Tiistai 10.9.1996 lähestyy kovaa vauhtia ja TUNTURINHUIPUILLA ON VIELÄ TILAA!!

Juhlavuoden kesätapahtumassa Tunturiladun jäsenistö eri puolilla Suomen Lappia nousee samanaikaisesti viidellekymmenelle eri tunturinhuipulle. Nousuilla juhlistetaan Tunturiladun täysiä vuosikymmeniä.
Joka huipulla luetaan yhtäaikaisesti arvokas vetoomus Suomen Lapille ja samalla Tunturiladulle tärkeän asian puolesta.
HUIPUISTA PUOLET ON VIELÄ ILMAN NOUSIJAA !!
Nousu samanaikaisesti näin monelle eri tunturinhuipulle on vaativa suoritus. Kuitenkin juuri MEILLE tunturilatulaisille täysin mahdollinen.
Tapahtuma saa onnistuessaan taatusti myös suuren julkisuuden.
Ota siis haaste vastaan ja ilmoita heti millä huipulla Sinä haluat juhlia Tunturilatua. Ilmoittautuneet saavat loppukesästä tarkemmat ohjeet tapahtumasta. Yhteyshenkilö: Ari Linkolehto, Murkionkatu 18 B 11, 20740 Turku. Puhelin 9400-740 278.

Mm. nämä huiput ovat vielä vapaat:	Kun taas mm. nämä on jo varatut:
Saana	***Halti***
Malla	***Saivaara***
Levi	***Ropi***
Morgam-Viibus	***Rastegaissa***
Peltotunturi	***Kiilopää***
Kuivi	***Vongoiva***
Paistunturi	***Vuomapää***
Kaldoaivi	***Pallas/Taivaskero***
Kuorboaivi	***Outtakka***
Sarmitunturi	***Ylläs***
Sokosti	***Hammastunturi***
Kuikkapää	***Nattaset***
Kaunispää	***Nuvvos-Ailigas***
Niilanpää	***Termisvaara***
Korvatunturi	***Jierstivaara***

LOGI matkailee jälleen

BUSSILLA SUSIKYRÖÖN

Lähtö 6.9.1996 klo 19.00 Turusta Kupittaankadulta. Susikyröstä jatkokuljetus vaellusmaisemiin mahdollista kohtuuhintaan. Ilmoittautumiset 10.8.1996 mennessä 921-248 5457 Pentti Lehtinen tai 921-236 6457 Paavo Kramsu.
Myös kesäpäiville menemme bussilla jos löytyy osallistujia.
KAIKKI JOUKOLLA MUKAAN JUHLAVUODEN TAPAHTUMIIN!

TUNTURI-LATU RY 50 VUOTTA

9.11.1996

Päivän ohjelma

13.30	Tunturiladun tarjoamat kokouskahvit
14.00	Yhdistyksen sääntömääräinen syyskokous
17.30	Tervehdysten vastaanotto ja ansioituneitten tunturilatulaisten palkitseminen
19.00—	Ohjelmalliset illalliset
n. 01 asti	

Päivän aikana voi tutustua myöskin tunturilatulaisten harrastenäyttelyyn.
Siihen liittyvistä asioista on tässä lehdessä oma juttunsa sivulla 3.
Juhlapaikkana on Ravintola Karelia Helsingin Käpylässä Käpylänkuja 1.

* * * * *

Järjestelyistä:
Kokouskahveille tai itse kokoukseen ei tarvitse ilmoittautua, mutta iltatilaisuuteen osallistuminen edellyttää ennalta varattua ja maksettua 120 markan hintaista illalliskorttia. Alle 12-vuotiailta ei maksua peritä. Lähemmät tiedot pankin kautta maksamisesta seuraavassa lehdessä, mutta asian voi hoitaa myös kesäpäivillä ja susiaisten aikana. Kerhojen jäsenten ilmoittautumiset ja maksut voidaan koota kerhoissakin, niille lähetetään tästä ohjeet syyskuun alussa. Juhlapaikalla tulee olemaan pöytäkartta, josta voi varata paikkoja vaikkapa vuosien takaiselle vaellusporukalle. Ilmoittautumisen yhteydessä ei 'plaseerauksia' hoideta. Viimeinen maksupäivä tulee olemaan lokakuun 28., sen jälkeen joudumme vahvistamaan juhlijoiden lukumäärän.

* * * * *

Illan ohjelma toteutetaan osin ulkopuolisin voimin, mutta varmasti joukostamme löytyy itse tuotettujakin esityksiä, jotka sopivat tämän tilaisuuden hiukan totuttua juhlallisempaan henkeen. Näistä toivomme saavamme ainakin alustavan tiedon kesäkuun loppuun mennessä. Toimikunnan yhteystiedot on julkaistu tämän palstan alaosassa.

* * * * *

Pukeutumisen suhteen emme anna suosituksia, mutta vetoamme kaikkiin kansallispuvun omistajiin: nyt on sen aika! Käytössämme on pukeutumistilat asujen vaihtamista varten.

* * * * *

Majoitusta tarvitseville on neuvoteltu edullinen vaihtoehto läheisestä Park Hotellista (siitä kauppaneuvos Paukun tunnetuksitekemästä). Yhden hengen huone maksaa tunturilatulaisille 9. - 10.11. 1996 väliseltä yöltä 270 mk, kahden hengen huone 300 mk ja lisävuode 100 mk. Hinnat, jotka eivät kerrytä ketjun muuten antamaa Finlandia Bonusta, sisältävät aamiaisen ja aamusaunan. Majoitusta tarvitsevat ottavat itse yhteyttä hotelliin (puh. 90-799 755/huonevaraukset). Meille ei ole nimetty mitään kiintiötä, joten kun tiedät huonetarpeesta, tee varaus samantien, vaikka nyt vielä hyvää tilaa onkin. Yksikin merkittävä näyttely messukeskuksessa saattaa täyttää talon!

* * * * *

Tarkkailkaa postianne: luvatut lähemmät tiedot julkaistaan seuraavassa Tunturilatu -lehdessä ja lisäksi käytetään Latu ja Polku -lehteä yhteisten tilaisuuksiemme lisäksi.

Tervetuloa runsaslukuisesti juhlapäivämme tapahtumiin!

Tunturiladun 50-vuotisjuhlatoimikunta

50-VUOTISJUHLATOIMIKUNTA
Jorma Alapuranen, pj. Vallikatu 5-7 A 4 02600 ESPOO, puh. kotiin 90-5120 378
Sirpa Alapuranen (yhteystiedot kuten yllä)
Vappu Hietala, Kylätie 2 A 15, 00320 HELSINKI, puh. kotiin 90-573 745
Matti Reittamo, Kauppaneuvoksentie 12 A 9, 00200 HELSINKI, puh. 90-692 6261

50 TUNTURILADUN KESÄPÄIVÄT

2.-4.8.96 Keski-Suomessa Laukaan Multamäen leirikeskuksessa

OHJELMA:

Perjantai 2.8. 17.00 aukeaa leiriportti
Ilmoittautuminen, majoittuminen, kanttiini avoinna
Iltanuotio sytytetään rannassa

Lauantai 3.8. 7.00–9.00 aamupuuro
11.00 avajaiset ja tulokahvit
Luontopolut: Ovtsin ja leirikeskuksen
MITÄ-MITEN MIKSI? ohjelmaa
12.00–16.00 käynti Haristuvalla ja Hitonhaudalla
16.00 alkaen ruokailu
17.00 alkaen saunat
20.00 illanvietto, iltanuotio ja letunpaistoa

Sunnuntaina 4.8. 7.00–9.00 aamupuuro
9.00 aamuhartaus
9.30 veden hyödynnys
11.00–12.00 lounas
12.30 luontopolun vastaukset
Lopettajaiset ja viirin luovutus

Hinnat: osallistumismaksu 45 m/hlö, aamupuuro 15 mk, lounas la 35 mk ja su 40 mk. Mökkimajoitus (4 hengelle) 50 mk/hlö omin liinavaattein.
Osallistumismaksu sisältää tulokahvit, majoittumisen *omin majoittein* tai lattiamajoituksen, saunomisen sekä letunpaiston.

Yhteydet: Multamäen leirikeskus sijaitsee Laukaan kunnassa kuntoutumis- ja liikuntakeskus Peurangan lähellä. Perille löytää Peurungan opasteiden avulla. Opastus TL-viitoin Peurungasta eteenpäin. Julkisilla kulkuneuvoilla tuleville Jyväskylästä bussiyhteys Peurunkaan pe klo 19.20 ja la klo 10.00 ja näiltä busseilta ovtsilaiset hakevat matkalaiset. Ota yhteys jatkokuljetusta varten.

Ajo-ohje Multamäelle

Ilmoittautuminen: Ennakkoilmoittautuminen 21.7.96 mennessä on toivottavaa ruokailun ja majoituksen takia, mökkejä on rajoitetusti.
Seija Leino ja Unto Kekkonen puh. 945-514 004 os. Pöllitie 9, 44150 Äänekoski.
Sirkka ja Paavo Kärkkäinen töihin päivisin puh. 941-685 881 ja fax 941-685 882

Juhlavuoden kuksa

Tunturiladun juhlavuoden esineeksi on valittu pieni kuksa, johon on poltettu teksti: Tunturilatu 50 v 1996.

Kuksaa tullaan myymään jäsenille kaikissa TL:n tilaisuuksissa ja kerhot voivat tilata niitä suuremman erän kerrallaan. Yksittäisiä kuksia ei lähetetä postitse. Lisäksi löytyy vielä "Perustietoja retkeilijöille"-kansioita, hintaan 70 mk.

Kuksan hinta on **70 mk**/kpl ja niitä voi tilata os. Terttu Hokkanen, Keskussairaalantie 15 B 13, 40600 Jyväskylä.

JOHTOKUNTA

Ulko-Tammion retki 7–9.6.

Lähtö 7.6. klo 20 Karhulasta, riippusillan laiturista. Takaisin Karhulassa olemme 9.6. n. klo 16–17.

Omat eväät ja majoitteet. Osallistumismaksu 100 mk/aik., 50 mk/lap. kattaa moottorikuljetuksen, juomaveden ja rantakahvit.

Ilmoittautumiset 19.5. mennessä: Anja Huhtala, Laajakoskentie 73, 48720 Kymi tai p. 952-81354. PS Matkalle lähdetään vain, jos lähtijöitä ilmoittautuu riittävästi.

Tervetuloa toivottaa **Kuovza.**

Juhlanumero tulee

Juhlavuoden kunniaksi lehden numero 3 julkaistaan juhlanumerona, johon toivotaan runsaasti kuvia ja tekstiä niin vuosien saatosta kuin myös juhlavuoden tapahtumista. Eli kuvatkaa tapahtumia, sillä kuvista on aina pula. Tämä on tullut esiin myös juhlakirjaa valmisteltaessa.

Lehden kustannusten peittämiseksi tarvitaan ilmoituksia. Eli ne, jotka haluavat niitä hankkia, ottakoon yhteyttä allekirjoittaneeseen. Tavoitteena on saada lehti julki siten, että aineisto on perillä 15.9. mennessä ja lehti lukijoilla 1.10. Tähän lehteen aineisto tuli ajoissa ja kiitos kirjoittajien ja kuvaajien, lehti on jo nyt luettavissa.

Antti Karlin

TOIMINTAMUISTIO 1996
TUNTURILATU 50 VUOTTA

16.-19.5.	Helahoitoa pyöräillen. Polkupyöräretki Turusta tavoitteena Pyhäjärven kierto
18.5.	Luontoretki Kustaviin (täynnä).
7.-9.6.	Ulko-Tammion retki (ks. ilm. s. 12).
28.-30.6.	Suomen Ladun leiripäivät Mikkelissä
1. 8.	Susianomusten viimeinen jättöpäivä. Huomaa, että viimeinen tilaisuus lähettää anomus vanhoin säännöin. Uudet säännöt astuvat voimaan vuonna 1997.
2.-4,8.	Tunturiladun kesäpäivät keski-Suomessa Ovtsin isännöiminä (ks. ilm. s. 12).
Viikko 33.	Melontavaellus Inarinjärvellä (ks. ilm. s. 3).
22.-25.8.	Erävaelluksen SM-kilpailut Kilpisjärvellä
9.-13.9.	Tunturikerho Vihttan kerhoviikko Susi-Kiisalla.
Viikko 37	Syysvaellusviikko. Vaellusryhmät kokoontuvat 14.9. Susikyröön.
10.9.	Tunturilatulaisia 50 tunturin huipulla
14.-15.9.	Juhlasusiaiset Susikyrössä (ks. ilm. alla).
15.9.	TL-lehden 3/96 (juhlanumero) viimeinen aineisto päivä
9.11.	Tunturiladun syyskokous ja 50-vuotisjuhla Karjalatalolla Helsingissä (ks. ilm. s. 11).

JUHLASUSIAISET SUSIKYRÖSSÄ

14. - 15.9.1996

Lauantaina 14.9. Tunturiladun 50-vuotisjuhlavuoden Susiaiset Susikyrössä

klo 18.00 Juhlakahvit, juhlakahvilla tarjotaan:
- poronliharäiskäle
- männynsiementorttu
- kahvi/tee
- maito, sokeri

klo n. 19.00 Susivihkiminen

Sunnuntaina 15.9.

klo 7.30 Kenttä-Susiaamiainen (hinta 10,-) sisältää:
- lohiseljanka
- tumma patonki + yrttimunavoi
- kaljavesi
- kahvi/tee + pieni makea
- maito, sokeri

Huom! OMAT ASTIAT

klo 9.00 Susien kokous

Susiaisten osallistumismaksu **40 mk** peritään kaikilta osallistujilta (ei kutsuvierailta). Maksu sisältää susiaistunnuksen, juhlakahvit ja juhlatapahtumat.

Juhlien "viralliset" **valmistelu- ja Susikyrön ehostustalkoot 9. - 13.9.1996.**
Tunturilatu tarjoaa talkoolaisille aamupuuron ja kahvin sekä päivällisen. Leivät ja leivänpäälliset on oltava itsellä. Iltapalaa tarjoillaan mahdollisuuksien mukaan (lahjoituksia otetaan mielihyvin vastaan).

Talkoolaisille on tarjolla paljon reipasta yhdessäoloa Tunturilatuhengessä sekä erikokoisia ja -mallisia työtehtäviä rakennuspäällikön / oman valinnan mukaan. Rakennuspäällikkö Seppo Björkengren on paikalla jo lauantaina 7.9.

Tiedustelut: Tapani Paavola puh. 921-4697119 tai 949-107053.